

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTĖS DALIOS GRYBAUSKAITĖS KALBA JUNGTINIŲ TAUTŲ GENERALINĖJE ASAMBLĖJOJE

Dalia Grybauskaitė,
Lietuvos Respublikos Prezidentė

LIETUVOS PREZIDENTĖS DARBO VIZITAS JAV

Prezidentė Dalia Grybauskaitė rugsėjo 22 d. išvyko darbo vizito į Niujorką, kur dalyvavo Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 64-osios sesijos atidarymo iškilmėse ir debatuose. Lietuvos vadovė rugsėjo 24 d. skaitė pranešimą "Veiksmingas atsakas į pasaulines krizes: daugiašališkumo ir civilizacijų dialogo stiprinimas vardan tarptautinės taikos, saugumo ir vystymosi".

Rugsėjo 23 d. Jungtinės Tautos prezidentė D. Grybauskaitė dvišaliuose susitikimuose su Ukrainos Prezidentu Viktoru Juščenka, Serbijos Prezidentu Borisu Tadičiumi ir Gruzijos Prezidentu Michailu

Saakašviliu aptarė šių valstybių santykius su Europos Sąjunga ir ekonominio bendradarbiavimo su Lietuva plėtros perspektyvas. Tą pačią dieną šalies vadovė dalyvavo JT Generalinio sekretoriaus Ban Ki-moon rengiamuose pietuose užsienio valstybių ir vyriausybių vadovams, dalyvaujantiems JT Generalinės Asamblėjos 64-ojoje sesijoje.

Rugsėjo 24 d. Prezidentė dalyvavo JAV valstybės sekretorės Hillary Clinton rengiamuose pietuose pasaulio moterims vadovėms, Liberijos bei Suomijos prezidentų organizuojamame posėdyje kalbėjo dėl moterų vadovavimo taikos ir saugumo srityje.

(Nukelta į 4 psl.)

Gerbiamasis Pirmininke, Garbūs valstybių ir vyriausybių vadovai, Jūsų Ekscelencijos, Ponios ir ponai,

Šiandien tarptautinė bendruomenė siekia įveikti tokius iššūkius, kokių Jungtinių Tautų kūrėjai prieš šešiasdešimt penkerius metus negalėjo net įsivaizduoti. Tačiau esminiai principai, kuriais vadovaujasi Jungtinės Tautos, nepasikeitė. Kolektyvinis saugumas ir gerovė, žmogaus teisių apsauga - visa tai, kaip ir prieš šešis dešimtmečius yra JT veiklos prioritetas. Jungtinių Tautų narės, didelės ir mažos šalys, kurių atstovai čia susirinko, turi bendrą pareigą - ginti ir puoselėti JT Chartijoje įtvirtintus idealus.

Pasaulinė finansų ir ekonomikos krizė šiandien yra ne vienintelė problema. Kad JT tikslai virstų tikrove, būtina spręsti terorizmo, ginklų platinimo, energetikos, klimato kaitos ir daugybę kitų klausimų. Kompleksiniams iššūkiams reikia tinkamo atsako. Akivaizdu, kad negalime sau leisti veikti individualiai ar egoistiškai.

Jungtinės Tautos turi subręsti ir tapti matomu bei patikimu politikos globalizacijos atspindžiu. Šiuolaikinio pasaulio realybė yra tokia, kad esame vieni nuo kitų priklausomi. Arba dirbame kartu, arba kenčiame kiekvienas atskirai.

Ponios ir ponai,

Šiandien Jungtinės Tautos turi ypač stengtis stiprinti mūsų visuomenes, kurias vienija tokios vertybės kaip Žmogiškumas ir Tolerancija. Mūsų visų pareiga tokius reiškinius, kaip antisemitizmas, ksenofobija ir rasizmas išmesti iš savo gyvenimo. Negali būti jokio pasiteisinimo šios pareigos nevykdyti. Ir mažoms, ir didelėms šalims tenka vienodos pareigos - ir ne tik savo pačių piliečiams, bet ir viso pasaulio visuomenei. Tačiau, paprastai, ekonominių suirčių padarinius, ypač tokių suirčių, kokia ištiko mus dabar, skaudžiausiai pajunta pažeidžiamiausi ir neturtingiausi visuomenės sluoksniai, o laiku nesuteikęs finansinės pagalbos, mažėja viltis, kad

Tūkstantmečio vystymosi tikslai bus pasiekti laiku.

Todėl, atsižvelgdami į savo šalių vidaus problemas ir savo mokesčių mokėtojų poreikius, turime prisitaikyti prie sudėtingos pasaulio realybės ir vykdyti savo pareigas bei tarptautinius įsipareigojimus. Turime pasirūpinti, kad vystymosi tikslai nebūtų pirmoji dabartinės pasaulinės ekonomikos ir finansų krizės auka.

Kokių konkrečiai veiks-
mų reikėtų imtis? Galėčiau paminėti keletą jų. **Pirma**, pastarosios JT taikos operacijos parodė, kad taikos užtikrinimas ir stiprinimas turi daug matmenų - pradedant taikos kūrimu ir baigiant valstybės kūrimu. Nepaisant dabartinių ekonominių suvaržymų, mano šalis yra tvirtai nusistačiusi laikytis priimtų įsipareigojimų - prisidėti prie taikos palaikymo misijų bei operacijų ir padėti užtikrinti saugumą ir stabilumą pasaulyje, tęsdama dalyvavimą ES misijose Kosove, Bosnijoje ir Hercegovinoje bei NATO vadovaujamoje tarptautinių pajėgų misijoje Afganistane.

Antra, branduolinio, cheminio ir biologinio ginklo platinimas nebus nutrauktas, jei tam nebus visuotinio tarptautinio sutarimo. Jungtinės Tautos privalo sugriežtinti savo ginklų neplatinimo politiką, o svarbiausia - turime rasti būdų, kaip šalys galėtų plėtoti civilinę branduolinę energetiką, o ne branduolinį ginklą. Todėl kitais metais rengiama Branduolinio ginklo neplatinimo sutarties peržiūros konferencija bus gera proga siekti diplomati-
nių sprendimų ir visapusiškai vykdyti tarptautinius įsipareigojimus bei reikalavimus.

Trečia, stabiliam ir tvariam ekonomikos atsigavimui labai svarbus yra geresnis ir atsakingesnis pasaulio, regiono ir vietos valdymas. Protekcionizmas ir izoliavimasis niekada nepasiteisino ir nepasiteisins.

Ketvirta, suvokdami, kad dėl klimato kaitos būtini pasaulinio masto sprendimai, darysime viską, kad Kopenhagoje būtų pasiektas tarptautinei bendruomenei reikalingas susitarimas. Gera žinodami globali-

nus klimato kaitos padarinius, pritariame ambicingiems ES siekiams pagal tarptautinį susitarimą iki 2020 metų 20 procentų sumažinti CO2 emisiją.

Penkta, manau, jog pasaulinė pareiga turi būti taikoma ir regiono lygmeniu - tai būtina, kad JT Chartija būtų įgyvendinama veiksmingai. Regioninės organizacijos turėtų labiau rūpintis savo regionais. Jos turi perduoti ir pasidalyti savo patirtimi su kaimynais, t. y. su kitomis regioninėmis organizacijomis.

Lietuva, suvokdama, kad yra maža šalis, prisiima savo regioninę ir pasaulinę pareigą skleisti JT vertybes vadovaujantis tokiais pagrindiniais principais kaip dialogas, pagarba, supratimas ir tolerancija, derinant visa tai su regioninėms ir pasaulinėms organizacijoms pirmininkaujančiomis šalimis. 2009 metų liepos 1 dieną prasidėjo Lietuvos pirmininkavimo Baltijos jūros valstybių tarybai vienerių metų kadencija ir pirmininkavimo Demokratijų bendrijai kadencija. 2011 metais Lietuva pirmininkaus Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai.

2012 metų rugsėjį Lietuvos atstovas vienerius metus eis JT Generalinės Asamblėjos pirmininko pareigas ir baigs jas jau Lietuvai pirmininkaujant Europos Sąjungai antrajame 2013 metų pusmetyje.

Tokiu metu vadovauti Demokratijų bendrijai yra atsakingas uždavinys. Mūsų įsitikinimu, tikroji pažanga užtikrinant vystymąsi yra glaudžiai susijusi su demokratijos normų ir principų diegimu. Mums demokratija yra neatsiejama nuo taikos, teisės viršenybės, pagarbos asmens ir žmogaus teisėms, lygių galimybių ir visuotinės gerovės.

Norėčiau dar kartą pabrėžti, kad mažos arba mažiau išsivysčiusios valstybės nebegali išvengti pasaulinės atsakomybės ir kad visi esame atsakingi už mūsų visų bendrą dabartį ir ateitį. Pripažinkime, kad nuo šiol kiekvienai valstybei pasauliniai interesai yra ir jos nacionaliniai interesai, o pasaulinė pareiga yra ir jos nacionalinė pareiga.

Labai ačiū.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos prezidentui Valdui Adamkui nustatyta renta - 13,062.5 lito. Vyriausybės posėdyje pritarta Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktam Vyriausybės nutarimo „Dėl Respublikos Prezidento valstybinės rentos dydžio nustatymo“ projektui. Pagal Lietuvos Respublikos Prezidento valstybinės rentos įstatymą, Prezidento valstybinės rentos dydis sudaro 50 procentų Prezidento darbo užmokesčio dydžio. Prezidentas V. Adamkus įgijo teisę gauti Respublikos Prezidento valstybinę rentą nuo 2009 m. liepos 12 d., todėl, atsižvelgus į to mėnesio Prezidento darbo užmokesčio dydį, Prezidentui V. Adamkui nustatyta renta - 13,062.5 lito. Prezidentui Algirdui Mykolui Brazauskui Respublikos Prezidento valstybinė renta yra mokama ir iš naujo nenustatoma.

Į pirmąjį rudens sesijos posėdį po vasaros atostogų susirinkę parlamentarai tradiciškai darbus pradėjo himno giedojimu ir artimiausios darbotvarkės tvirtinimu. Vienas pirmųjų balsavimų - dėl Arūno Valinsko atleidimo iš Seimo pirmininko pareigų - rugsėjo 15-ąją. Rudens sesijos darbų programoje Seimo laukia apie 450 teisės aktų projektų, kuriuos pateikė Vyriausybės bei Seimo nariai. Svarbiausi jų, anot Seimo pirmininko pirmosios pavaduotojos Irenos Degutienės, yra susiję su kitų metų biudžetu ir energetika. I. Degutienės teigimu, didžiausias rudens sesijos rūpestis yra 2010 metų valstybės ir savivaldybių biudžeto įstatymas ir su juo susiję kiti įstatymai - Socialinio draudimo ir Privalomojo sveikatos draudimo fondų biudžetų įstatymai. Kiek bus mažinamos išlaidos „Sodros“ srityje, kol kas neaišku. Kitas didelis įstatymų paketas - apskričių ir savivaldos reforma.

Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijai atstovaujanti Seimo pirmininko pirmoji pavaduotoja **Irena Degutienė išrinkta Seimo pirmininke.** Jos kandidatūrą vykusia-me slaptame balsavime palaikė 87 parlamentarai, 48 buvo „prieš“. Iš Seimo tribūnos kandidatė žadėjo rūpintis Seimo įvaizdžio gerinimu, įstatymų kokybe, parlamentinės kontrolės sustiprinimu. Jos nuomone, pagrindinis Seimo pirmininko uždavinys yra telkti valdančiosios daugumos ir opozicijos darbą, kad būtų priimti geriausi sprendimai, kurių laukia žmonės.

Ministerijų ir Vyriausybės įstaigų darbuotojai patys ieško būdų, kaip padėti institucijoms sutaupyti gerokai sumažintus biudžetų asignavimus. Vienas jų – nemokamos atostogos. Per šiuos metus tokiu būdu jau sutaupyta daugiau kaip 2,5 mln. litų. Darbuotojai savanoriškai renkasį po keletą dienų nemokamų atostogų. „Visi suvokiame, jog šiandien darbas yra vertybė, kartu mes suprantame būtinybę bei pareigą padėti valstybei taupyti. Šiandien visiems sunku. Nemokamos atostogos darbuotojams yra labiau priimtinas ir pakeliamas būdas spręsti darbo užmokesčio fondo problemas“, – darbuotojų požiūrį apibendrina Ministro pirmininko tarnybos Personalo skyriaus vedėja Renata Sadzevičiūtė. Vyriausybės nariai bei politinio pasitikėjimo patarėjai taip pat solidariai eina nemokamų atostogų.

Daugiausia šiuo būdu valstybės lėšų sutaupė Užsienio reikalų ministerija – 1,1 mln. litų, Aplinkos ministerija – 257 tūkst. litų, Žemės ūkio ministerija – 240 tūkst. litų, Vidaus reikalų ministerija – 205 tūkst. litų, Ministro pirmininko tarnyba, taip pat Viešųjų pirkimų tarnyba – po daugiau nei 100 tūkst. litų. Pasak Ministro pirmininko kancelerio Deivido Matulionio, įvertinus valstybės biudžeto situaciją trečiąjį šių metų ketvirtį, paaiškės, ar institucijoms ir įstaigoms prireiks naujo taupymo etapo, kol kas tokia tikimybė išlieka.

Lietuvos nedideliuose miesteliuose ir kaimuose vyrauja nuomonė, kad krizė yra mažesnė, nei apie ją kalbama. Darbštiesiems kaimo žmonėms badas negresia, tačiau išleisti vaikus studijuoti aukštosiose mokyklose ir kolegijose įstengia tik turtingesni ūkininkai ir verslininkai. Biržų rajono Parovėjos seniūnė Gailutė Tamulėnienė teigia, kad seniūnijoje buvo abiturientų, kurie neišvažiavo studijuoti tik todėl, kad tėvai neturi pinigų jų mokslams. „Tik labai stiprių ūkininkų ir verslininkų vaikai galės įgyti aukštąjį išsilavinimą“, - apgailestauja seniūnė ir pripažįsta, kad jauniems žmonėms tėvų skurdas yra tragedija.

Prie Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato protestavo kelios dešimtys policijos pareigūnų, kuriuos papiktino vienos profsąjungų aktyvistės darbo kabinete rasta klausymosi įranga. Kolegų palaikyti atvyko ir pareigūnai iš kitų šalies komisariatų. Prokuratūros pavedimu buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas, aiškinamasi, kieno tai darbas. Neabejojama tik dėl vieno - kad „blakė“ kabinete įmontavo kas nors iš saviškių, mat pastatas ištisą parą saugomas. Kaune, Žaliakalnio policijos komisariate, Kriminalinio skyriaus tyrėja dirbanti R.Katinienė savo ir kolegės bendrame darbo kabinete įmontuotą slapta pasiklausymo aparatūrą aptiko rugsėjo 2-ąją. Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) Kauno skyriaus vadovybė nepatvirtino, kad aparatūrą įmontavo STT sekliai.

LGITIC

JAV prez. Barack Obama dar kartą bando suvesti Izraelio min. pirm. Benjamin Netanyahu ir Palestiniečių prez. Mahmoud Abbas, kad pradėtų taikos pasitarimus New York, kurie atvyko į Jungtinių Tautų sesiją, kurioje dalyvauja 192 valstybių prezidentai ir ministrai pirmininkai. Reuters

„JAV BENDRADARBIAUS SU VISOMIS JT VALSTYBĖMIS, KAD BŪTŲ SUNAIKINTA „AL QAEDA“

Jungtinės Valstijos užsi-brėžė aiškų uždavinį - bendradarbiauti su visomis JT valstybėmis, kad būtų sunaikinta tarptautinė teroristinė organizacija „Al Qaeda“ ir su ja ryšius palaikančios ekstremistinės struktūros. Tai rugsėjo 23 d. pareiškė JAV prezidentas Barack Obama, kalbėdamas JT būstinėje Niujorke prasidėjusioje JT Generalinės Asamblėjos

64-ojoje sesijoje.

Amerikos administracijos vadovas priminė, jog kaip tik „Al Qaeda“ tenka atsakomybė už tūkstančių įvairių tikėjimų ir tautybių žmonių nužudymą, ši organizacija planavo susprogdinti patį Generalinės Asamblėjos pastatą. JAV ir daugelis kitų šalių padeda Afganistano ir Pakistano vyriausybėms „įgyti galimybę atlikti pagrindinį vaidmenį“

kovoje su terorizmu, pridūrė B. Obama.

Asamblėjos 64-ąją sesiją atidarydamas JT generalinis sekretorius Ban Ki-moon kreipėsi į daugiau kaip 120 pasaulio valstybių vadovus, kad šie „nuoširdžiai“ visi kartu imtųsi veiksmų, kuriais būtų sušvelninta klimato kaita, taip pat kovojama su skurdu bei siekiama branduolinio nusi-ginklavimo. LRT

RUSIJA PARAGINO JTO SUGRIEŽTINTI KOVĄ PRIEŠ II PASAULINIO KARO „ISTORIJOS KLASTOJIMĄ“

New York, NY, rugsėjo 24 d. Kalbėdamas 64-ojoje JTO generalinėje asamblėjoje, Rusijos Federacijos prezidentas Dmitrij Medvedev pareiškė, kad griežta kova su neonacizmu ir bandymais iš naujo įvertinti Antrojo pasaulinio karo rezultatus turėtų likti pirmenybine Jungtinių Tautų Organizacijos užduotimi, pagal ITAR-TASS praneša lenta.ru.

Rusijos prezidentas priminė Generalinės asamblėjos dalyviams, kad „ateinančiais

metais mes minėsime 65-ąjį Antrojo pasaulinio karo pabaigos jubiliejų“. Todėl Rusija pateikė pasiūlymą priimti atitinkamą rezoliuciją ir 2010 m. gegužės mėn. praveisti specialų Generalinės asamblėjos posėdį karo aukų atminimui, informuoja agentūra.

RIA Novosti šaltinių Rusijos delegacijoje duomenimis, Rusija ruošia naują rezoliucijos projektą Generalinei asamblėjai, kuriuo būtų užkirstas kelias nacizmo vertinimui kaip

heroizmo.

Prieš pasirodymą Generalinėje asamblėjoje, Dmitrij Medvedev Niujorke vedė derybas su JAV prezidentu Barack Obama. Susitikime su Amerikos prezidentu D. Medvedev pareiškė, kad Baltųjų Rūmų sprendimą atidėti Amerikos priešraketinės apsaugos sistemos plėtros Rytų Europoje terminus vertina kaip „itin išmintingą“.

Kovai su istorijos klas-tojimu skirtos prezidentinės komisijos sukūrimas sukėlė plačią Rusijos visuomenės diskusiją.

Kaip ir Sovietų Sąjungoje, kad buvo, dabar dar ir komunistų valdomoje Kinijoje, Politbiuras vieningai įsako kinams vykdyti partijos nutarimus.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai gražinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

SPRENDIMAI DAROMI NE VARŠUVOJE AR PRAHOJE, BET MASKVOJE

Rugsėjo 17 d. buvo paskelbta, kad Jungtinės Amerikos Valstijos atsisako Lenkijos ir Čekijos teritorijoje turėti priešraketinę gynybos sistemą, kurią buvo suplanavusi buvusio prezidento G. Bush vyriausybė.

Tuo atsisakymu siekiama išvengti nesutarimų su Rusija, kuri daugel kartų reiškė griežtą nepritarimą apie tokios branduolinės sistemos įrengimą Rytų Europoje. Rusija net pagrasino Karaliaučiaus srityje įrengti savo raketas „Iskander“, jei JAV įrengs savo branduolinį skydą Čekijoje ir Lenkijoje. Paskelbus prez. B. Obamos administracijos sprendimą atsisakyti gynybos skydo Rytų Europoje, prasidėjo audringos diskusijos šia tema.

Ypač neigiamos reakcijos neslėpė apžvalgininkai pačiose JAV. Dienraštis *The Washington Post* atvirai kritikuoja sprendimą ir pabrėžia, kad atsisakymas gynybos skydo Čekijoje ir Lenkijoje siunčia blogą žinią ne tik toms valstybėms, bet ir visai Rytų Europai. „Buvusios Sovietų Sąjungos pavergtos valstybės buvo vieni ištikimiausių JAV politikos rėmėjų visoje Europoje. Jie pasitikėjo Washingtonu kaip atsvara Rusijai. Šių kraštų politikai auchojo savo karjeras, palaikydami dažnokai nepopuliarius sprendimus. O kokia mūsų padėka jiems?“ – klausia dienraštis.

Pagal šio dienraščio apžvalgininkus, prez. B. Obamos sprendimas atsisakyti skydo yra klaidingas ne tik politiškai. JAV partnerius Europoje jis paliktų neapsaugotus ir nuo Irano, kurio balistinės raketos kelia grėsmę.

Ber Prancūzijos dienraštis *Le Figaro* atvirai džiūgavo, kad „naujoji Europa daugiau nebepasitikės Amerika“, nes tai nulems JAV veiksmai. Rytų ir Vidurio Europos partnerystė su JAV ir taip išgyvena krizę. O dabar Europos Sąjungos šalys pasijunta tiesiog išduotos, nes joms svarbaus projekto likimą Baltieji rūmai sprendžia ne Varšuvoje arba Prahoje, bet Maskvoje (*Frankfurter Rundschau, Gazeta Wyborcza, AFP*).

Čekijos ir Lenkijos dienraščiai piktinosi JAV prezidento sprendimu atsisakyti vidurio Europoje priešraketinio skydo ir pavadino tai „išdavyste ir parsidavimu Maskvai“. „Rusija laimi. Rusija ir Iranas laimi raketų ir skydo žaidimą. Ar čekai vėl priklauso Maskvai? Džiaugsmas Kremliui“, – skelbia čekų laikraščių antraštės.

„Mes turėjome vienintelę galimybę išsprūsti iš Rusijos įtakos sferos, o dabar mes praradome ją. Reikia pasakyti, kad sąjungininkė, kuria mes rėmėmės, išdavė mus į geresnius santykius su Rusija, šalimi, kurios mes pagrįstai bijome“, – rašo laikraštis *Hospodarske Noviny*. Prez. B. Obama paskambino Čekijos min. pirm. Jan Fischer ir pranešė tą žinią, nes tai erzina Rusiją dėl raketų įrengimo.

Varšuvoje ypač piktinamasi data, pasirinkta B. Obamos pranešimui – per 70-ąsias bolševikinės Rusijos invazijos į Lenkiją metines. Laikraštis *Fakt* rašo: „JAV pardavė mus Rusijai ir dūrė mums į nugarą“. „Varšuvos ir Washingtono draugystė baigiasi, kuri truko devynerius metus“ (*Gazeta Wyborcza*).

Rusijos prez. D. Medvedev ir min. pirm. V. Putin džiau-

LIETUVAI KELIA NERIMĄ JAV PREZIDENTO SPRENDIMAS

Vilnius, rugsėjo 18 d. (Bloomberg-ELTA). Lietuvos ministras pirmininkas Andrius Kubilius po JAV prezidento Barako Obamos sprendimo atsisakyti Rytų Europoje dislokuoti amerikiečių priešraketinės gynybos sistemos elementus siekia būti užtikrintas dėl JAV pažadų prisidėti prie Lietuvos saugumo ir gynybos.

A. Kubilius sakė, kad Lietuva JAV prieškarinės gynybos sistemą Rytų Europoje interpretavo kaip JAV ryžto apsaugoti Europą simbolį. „JAV administracija turėtų žinoti, kad Vidurio Europoje žmonės siekia labai paprastų dalykų - jie tiesiog nori žinoti, kad yra ne vieni, kad turi stiprų užnugarį“, - interviu *Bloomberg* sakė Lietuvos premjeras.

JAV administracijos atsisakymas Lenkijoje ir Čekijoje dislokuoti JAV priešraketinės gynybos sistemos elementų tarptautinės bendruomenės suvokiamas kaip gana aiškus signalas, jog JAV siekia geresnių santykių su Rusija ir vardan jų aukoja savo sąjungininkus Rytų Europoje.

„Marshall Fund“ atliktos apklausos duomenimis, B. Obamos politiką palaiko tik 55 proc. Lenkijos gyventojų. Vokietijoje Amerikos prezidentą palaiko net 92 proc. apklaustųjų. Deja, apklausa nebuvo atlikta nei Lietuvoje, nei Latvijoje ar Estijoje.

Rusija džiugiai sutiko oficialų B. Obamos pranešimą apie pokyčius JAV gynybos politikoje, nes priešraketinės gynybos sistemos elementų dislokavimą Rytų Europoje Rusija suvokė kaip pavojų Rusijos nacionaliniam saugumui ir Amerikos pažado nekurti karinių bazių Rytų Europoje sulaužymą. „Nenorėčiau manyti, kad Lietuvos žmonės pradės galvoti, kad vienu ar kitu aspektu Rusija laimi diskusiją dėl to, kuri šalis - Rusija ar JAV - turi daugiau įtakos Vidurio Europoje“, - sakė A. Kubilius.

B. Obamos sprendimo laikas, kuris sutapo su ma-

žiau nei už 50 kilometrų nuo Lietuvos sostinės vykstančiomis Rusijos karinėmis pratybomis, gali paskatinti „supratimą“, kad Lietuva dabar mažiau saugi, sakė Lietuvos ministras pirmininkas.

„Rytų Europa laukia Amerikos veiksmų, kurie parodytų, kad jo ankstesnės administracijos planai bus įvykdyti bent jau kitais būdais, ir praktiškai pademonstruotų, jog JAV prisideda prie saugumo kūrimo Europoje“, - kalbėjo A. Kubilius.

A. Kubilius pripažino, kad iš anksto nebuvo informuotas apie pokyčius JAV gynybos politikoje. Paklaustas, ar NATO galėtų užglaistyti nuogastavimus Rytų Europoje aktyviau atlikdamas karinius manevrus, Lietuvos Ministras pirmininkas atsakė: „Galbūt“.

Lietuvos užsienio reikalų ministras Vygaudas Ušackas „ne pačia geriausia žinia“ pavadino Jungtinių Amerikos Valstijų sprendimą nedislokuoti Priešraketinės gynybos sistemos elementų Lenkijoje ir Čekijoje. „Siunčiama politinė žinia yra ne pati geriausia“, - sakė V.Ušackas. Ministras sakė nenorįs detalčiau komentuoti JAV veiksmų ir pirma sulaukti detalesnių Vašingtono paaiškinimų.

Ministras sakė ketinąs apie tai kalbėtis Niujorke, kur per renginius Jungtinėse Tautose ketina susitikti su JAV valstybės sekretore Hillary Clinton ir kitais aukštais JAV pareigūnais.

Krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė komentuodama JAV sprendimą dėl priešraketinės gynybos sakė, kad ši žinia nuliūdino. „Mes labai rėmėme šią projektą, kadangi tai ir mūsų saugumą būtų padidinę. Šitas regionas negalės būti išskirtas iš kitų NATO regionų ir jo apginamumas yra tokios pat svarbos klausimas kaip ir kitų. Bent jau iš išorinės informacijos iš to, ką matėme viešojoje erdvėje, Rusija buvo ta vals-

tybė, kuri ypatingai priešinosi šitam projektui. Natūralu, kad daug žmonių daro išvadas, kad tai susiję su Rusija“, - kalbėjo Krašto apsaugos ministerijos vadovė. Tačiau jos teigimu, reikia įsiklausyti į JAV atstovų žodžius, kad priešraketinės gynybos klausimas apskritai iš darbotvarkės išbraukiamas nėra. „Kaip tai bus daroma, matyt, bus diskutuojama. Galbūt pajudėjo santykių su Iranu reikalai į priekį ir belieka laukti rezultatų. Mes negalime žinoti visų aplinkybių“, - svarstė R.Juknevičienė.

JAV atsisakymas dislokuoti priešraketinės gynybos skydą Rytų Europoje atskleidžia naujosios JAV administracijos požiūrį į šį Europos regioną, mano Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Audronius Ažubalis. Pasak valdančiųjų konservatorių atstovo A.Ažubalio, nėra logiško paaiškinimo, kodėl JAV nusprendė atsisakyti PRG sistemos Lenkijoje ir Čekijoje. „Neįtikėtina! skamba priežastis, jog atsisakoma dėl rengiamos naujos, modernios gynybos sistemos. Juk ji bus sukurta tik maždaug apie 2018 metus. Man atrodo, jog šie veiksmai tiesiog atskleidžia naujos JAV administracijos požiūrį į Rytų Europos regioną“, - teigė A.Ažubalis. Jis taip pat mano, kad JAV sprendimui neabejotinai įtakos turėjo Rusija.

„Dabar paliekama galimybė Rusijai ir toliau daryti įtaką šiam regionui. Kiek Rusija tai darys, ir kiek mes priešinsimės - tai jau kitas klausimas. Žinoma, mes priklausome NATO ir tai turi garantuoti mūsų saugumą, tačiau pagrindinė NATO atrama juk yra JAV“, - svarstė Seimo narys.

Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė remia naują Jungtinių Valstijų priemonių planą vietoje planuoto priešraketinio skydo Rytų Europoje, jeigu jis užtikrins efektyvesnę gynybą ir apsaugą, sakė prezidentės patarėjas. „Jeigu naujas priemonių paketas veda į efektyvesnę prevenciją ir gynybą, tai yra remiama“, - sakė vyriausiasis patarėjas užsienio politikos klausimais Darius Semaška. Lietuvos prezidentės patarėjas pabrėžė, kad atsisakius šio plano kartu pranešta apie kitas priemones.

„Prezidentė remia visas pastangas kuo efektyvesnėmis priemonėmis kovoti prieš potencialias terorizmo grėsmes ir masinio naikinimo ginklo plitimą (...). Keičiasi technologijos, priemonės ir planai taip pat adaptuojami“, - sakė D.Semaška.

gėsi JAV sprendimu ir kad dabar susidarė geros sąlygos JAV ir Rusijos draugystei, praneša *BBC*, bet atmata bet kokius kompromisus ir mainus.

Prezidento B. Obamos nutarimą aštriai kritikavo respublikonai – buvęs Massachusetts gubernatorius Mitt Romney ir Pensilvanijos senatorius Rick Santorum, taip pat ir buvęs kandidatas JAV prezidento rinkimuose John McCain ir daugelis JAV Kongreso respublikonų. *National Review* leidinys prezidento nutarimą vadino **Dviejų sąjungininkų išdavimu** ir dovana Teheranui ir Maskvai. Nutarimas vers Ukrainą ir Gruziją abejoti Amerikos patikimumu, teigia žurnalo redaktoriai.

S. Tūbėnas

EUROPOS POLITIKAI PERSPĖJA DĖL NAUJOS BERLYNO SIENOS GRUZIJOJE

Garsūs Europos politikai rugsėjo 22 d. perspėjo dėl naujos Berlyno sienos Gruzijoje, Rusijai „de facto aneksavus“ dvi jos provincijas.

Toki laišką, tarp kurio signatarų yra buvęs Lietuvos prezidentas **Valdas Adamkus**, lietuvių europarlamentaras **Vytautas Landsbergis**, buvęs Čekijos prezidentas **Vaclav Havel**, europarlamentaras **Daniel Cohn-Bendit**, taip pat - prancūzų rašytojai **Andre Glucksmann** ir **Bernard-Henri Levy**, paskelbė keturi laikraščiai.

Laiške sakoma, kad **Gruzijoje ant kortos pastatytas Europos integralumas**. „Praėjus 20-čiai metų po pusės žemyno išlaisvinimo, Europoje statoma nauja siena, ši kartą - per suverenią Gruzijos teritoriją“, - pažymi laiško autoriai.

„Visa tai yra rimtas iššūkis visiems Europos piliečiams, įstaigoms ir vyriausybėms. Ar norime mes sutikti, kad mažos šalies sienos būtų jėga pakeistos vienašališka tvarka? Ar pasiryžę mes sutikti, kad didesnė valstybė aneksuotų svetimą teritoriją?“, - pabrėžia jie.

Dokumento autoriai įsitikinę, kad Vakarų demokratinių šalių nesugebėjimas tinkamai atsakyti į joms draugiškos valstybės padalijimą, nors ir nereikšmingą pagal teritorijos dydį, gali sukelti labai rimtų pasaulinio masto padarinių.

„Raginame 27 ES demokratinius vadus apibrėžti veiksnį strategiją, kad Gruzijai (būtų) padėta taikiai atgauti savo teritorinį vientisumą ir pasiekti nelegaliai Gruzijos teritorijoje dislokuotų Rusijos pajėgų išvedimą“, - rašoma laiške.

Rusija ir Gruzija pernai rugpjūtį kariavo penkių dienų karą dėl Rusijos remiamų atsiskyrusių Pietų Osetijos ir Abchazijos regionų, kuriuos Maskva po karo pripažino nepriklausomomis valstybėmis.

Vakarų šalys laikosi pozicijos, kad šie regionai vis tiek yra Gruzijos dalis.

Po dvidešimties metų, Gruzijos testas

Minimo laiško autoriai primena nuolaidžiavimą naciams 4-ajame dešimtmetyje ir 9-ojo dešimtmečio disidentų drąsą, sudariusią sąlygas nugriauti Geležinę uždangą. Šie įvykiai, autorių nuomone, yra tiesiogiai susiję su Gruzijos šiandienos klausimu.

„Tuo metu, kai Europa prisimena 1939 metais pasirašyto Molotovo-Ribbentropo pakto gėdą, taip pat 1938 metų

Miuncheno susitarimą, tačiau tuo pat metu ruošiasi minėti 1989 metai įvykusį Berlyno sienos ir geležinės uždangos griūtį, mūsų mintyse kyla vienas klausimas: ar istorija mus ko nors išmokė? Galima paklausti kitaip: ar sugebėsime nepakartoti klaidų, kurios meta tokių niūrų šešėlį ant XX amžiaus?“ - klausia kreipimosi autoriai.

„Smerkti ar aukštinti praeities įvykius yra bergždžias reikalas, jei ir toliau nesugebame įvertinti jų pamokų, - rašo autoriai. - Didelė valstybė visada ras ar suorganizuos pretekstą, kad įsiveržtų į kaimynę, kurios nepriklausomybė piktinasi. Hitleris 1939 metais apkaltino lenkus pradėjus karo veiksmus, Stalinas kaltino suomius, kai įsiveržė 1940 metais“.

„Niekas nenori susipriešinti su Maskva ar sugrįžti į priešišką šaltojo karo laikų atmosferą. Tačiau nepaprastai svarbu, kad ES ir jos narės nusiųstų aiškų ir nedviprasmišką signalą dabartinei vadovybei Rusijoje“, - rašo jie.

Autoriai pažymi, kad Vakarų demokratijų nesugebėjimas reaguoti į „draugiškos valstybės suskaldymą“ gali turėti pasaulinių padarinių.

„Europos Sąjunga buvo sukurta nepaisant Miuncheno gundymų ir geležinės uždangos. Įvyktų tikra katastrofa, jeigu koku nors būdu parodytume esantys nuolaidžiauti veiksmams, sukėlusiems mūsų žemyne karą ir padalijimą, kuris tęsėsi didžiąja praeito šimtmečio dalį, - rašoma kreipimesi. - Ant kortos pastatytas likimas projekto, kuriam iki šiol skyrėme savo gyvenimus. Šio projekto esmė - taikus ir demokratinis Europos žemyno suvienijimas“.

„Būtų pražūtinga, jei pasirodytume kaip nors toleruojantys tokią praktiką, kuri įstūmė mūsų žemyną į karą ir suskaldymą, (trukusius) beveik visą praėjusį amžių“, - rašoma kreipimesi.

„Tuo metu, kai Europos Sąjungos sudaryta, Heidi Tagliavini vadovaujama komisija rengiasi paskelbti savo pranešimą apie Rusijos ir Gruzijos karo priežastis, mes raginame visus europiečius prisiminti skausmingas mūsų nesenos praeities pamokas“, - rašo kreipimosi autoriai.

Jie pabrėžia, kad kiekviena didelė valstybė visada suras ar sugalvos dingstį užpulti kaimynę, kurios nepriklausomybė ją erzina.

„Mes turime atminti, kad

Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos darbe dalyvaujanti Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė susitiko dvišalio pokalbio su Ukrainos prezidentu Viktor Juščenka. Valandą trukusio pasitarimo metu buvo aptarti valstybių dvišaliai santykiai, Ukrainos euroatlantinės integracijos eiga.

VĖL SIŪLOMA DVGUBA PILIETYBĖ LIETUVIAMS

Du konservatoriai vėl siūlo įteisinti dvigubą pilietybę lietuvių kilmės emigrantams, jau po Nepriklausomybę atkūrimo išvykusiems į Europos Sąjungos (ES) ar NATO šalį, taip pat tiems, kurie gyvena Lietuvos kaimynėse. Tačiau lietuvišką pasą sovietmečiu emigravusiems žmonėms parlamentarami siūlo palikti tik jei jie yra lietuvių kilmės.

Tokias pataisas prezidento Valdo Adamkaus pateiktam Pilietybės įstatymo projektui pasiūlė Seimo nariai Paulius Saudargas ir Gintaras Songaila.

Hitleris apkaltino lenkus priešiškais veiksmais 1939 metais, taip pasielgė ir Stalinas, kai jis suvertė kaltę suomiams ir užpuolė šią šalį 1940 metais“, - priminė jie.

Nagrinėdami Rusijos ir Gruzijos konfliktą kreipimosi autoriai ragina suvokti, kad pagrindinio klausimo esmė - nustatyti, kuri valstybė įvykdė agresijos aktą prieš kitą valstybę, o ne tai, kieno kareiviai ir iš kurios pusės ėmė šaudyti pirmieji.

Kreipimąsi, kurį išspausdino britų *The Guardian*, prancūzų *Le Monde*, vokiečių *Die Welt* ir italų *Corriere della Sera*, be minėtų asmenų, taip pat pasirašė Estijos Tėvynės sąjungos ir „Res Publica“ vadovas **Mart Laar**, buvęs Europos parlamento narys **Otto von Habsburg**, britų žurnalistas **Timothy Garton Ash**, britų politologas **Mark Leonard**, lenkų žurnalistas **Adam Michnik** ir katalonų filosofas **Josep Ramoneda**.

LRT

Pagal dabar galiojantį Pilietybės įstatymą, du pasus gali turėti asmenys, iki 1940 m. birželio 15 d. turėję Lietuvos pilietybę ir ištremti ar pasitraukę 1940 m. birželio 15 d. – 1990 m. kovo 11 d. okupacijų metu. Tas pats galioja jų vaikams, vaikaičiams bei provaikaičiams. Be to, Lietuvos pilietybę gali gauti emigrantų vaikai, gimstantys užsienyje ir automatiškai tampantys atitinkamos šalies (Airijos, JAV ir pan.) piliečiais, bei kai kurie kiti asmenys.

Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos nariai siūlo Lietuvos pilietybę suteikti ES ar NATO narės pasą gavusiems lietuvių kilmės asmenims, išvykusiems po 1990 m. kovo 11 d. Jų manymu, dvigubą pilietybę reikia suteikti ir lietuvių kilmės asmenims, tradiciškai gyvenantiems etninėse lietuvių žemėse pasienio regionuose (Latvijoje, Lenkijoje, Baltarusijoje ir Kaliningrado srityje).

Žmonėms, emigravusiems iki 1990 m. kovo 11 d. ir įgijusiems kitos valstybės pilietybę, P. Saudargo ir G. Songailos siūlymu, Lietuvos pilietybė būtų suteikiama tik nurodžius lietuvišką kilmę.

Liepą atliktos gyventojų apklausos rezultatai parodė, jog 72 proc. jų gyventojų neprieštarautų, kad Lietuvoje būtų įteisinta dviguba pilietybė, kai kurie pritartų, kad du pasus turėtų tik tie žmonės, kurie paliko šalį iki Nepriklausomybės paskelbimo.

LGITIC

(Atkelta iš 1 psl.) LIETUVOS...

Valstybės vadovė taip pat atidarė JT Demokratijų bendrijos aukšto lygio susitikimą, kurį organizuoja Lietuva, 2009-2011 metais pirmininkaujanti šiai organizacijai.

Prezidentė D. Grybauskaitė į Vilnių grįžo rugsėjo 26 d.

Tai jau šeštasis valstybės vadovės vizitas į užsienį po viešnagių Švedijoje, Latvijoje, Belgijoje, Lenkijoje ir Prancūzijoje.

Prezidentė vėl keliavo reisiniais lėktuvais, tačiau šįkart, kad nenuvargtų, skrydžiui pasirinko ne ekonominę, o verslo klasę.

„Tiesioginių skrydžių iš Vilniaus į Niujorką nėra, tad Prezidentei teks persėsti į kitą lėktuvą didžiausiam Vokietijoje Frankfurto prie Maino oro uoste. Kelionė bus ilga. Abu skrydžiai gali trukti nuo 14 iki 16 valandų. Laukia varginama kelionė. Kad į Niujorką atvyktų pailsėjusi, Prezidentė nusprendė skristi geresne klase. Ji jau seniau buvo deklaravusi, kad ekonomine klase keliaus po Europą, o transatlantiniams skrydžiams rinksis verslo klasę“, - "Lietuvos žinioms" sakė Prezidentės atstovas spaudai Linas Balsys.

D. Grybauskaitė lydinti delegacija skrido pigesne - ekonomine - klase. Į Niujorką su prezidente keliavo L. Balsys, vyriausiasis patarėjas užsienio politikos klausimais Darius Semaška ir prezidentūros fotografė Džoja Gunda Barysaitė. Kartu vyksiančio apsaugos karininko kelionės išlaidas padengs Vadovybės apsaugos departamentas, protokolo pareigūno ir dviejų diplomatų - Užsienio reikalų ministerija.

www.president.lt

ATSISVEIKINIMAS SU VERTINGIAUSIU DAILININKO KŪRINIU

Dešimtmečius nežinojome, kur yra dailininko Adomo Varno originalas „Mindaugo karūnavimas“.

Žinojome, kad to meto Šv. Kryžiaus parapijos klebonas kun. Anicetas Linkus, žymus lietuviškumo puoselėtojas Amerikoje, priglaukęs šimtus lietuvių priverstų trauktis iš gimtojo krašto nuo bolševikinio komunistinio teroro per Antrąjį pasaulinį karą, turėjo vertingą meno kūrinį, kurį daugelis galėjo pamatyti klebonijoje. Manoma, kad kitas lietuviybės skleidėjas Amerikos rytuose prelatas Pranciškus Juras sutarė su kunigu A. Linkumi, jog Mindaugo 700 metų krikšto sukakčiai reikia kokio nors kūrinio paminėjimui. Savo meno darbais išgarsėjęs dailininkas gyveno Čikagoje, tad į jį ir buvo kreiptasi. Kun. A. Linkus pažadėjo atsilyginti. Dailininkui Adomui Varnui patiko idėja įamžinti istorinį įvykį drobėje. Dabar žinoma, kad jis tuoj pradėjo studijuoti to laikmečio istoriją ir rinkti medžiagą.

Krikščionišku kraštu Lietuva būtų galėjusi tapti prieš tūkstantį metų, bet šventojo Brunono misija nepavyko, jis buvo nužudytas. Turėjo praeiti beveik pustrėčio amžiaus, kai 1251 metais Lietuvos pirmasis karalius Mindaugas priėmė krikštą ir Lietuva tapo globojama Šventojo Sosto. Mindaugas įrašytas į visus Lietuvos vardo tūkstantmečio proga sudarytus iškiliausių valstybių asmenų sąrašus. Vieniems jis simbolizuojantis Lietuvos žengimą iš pagonybės į krikščioniškąją Europą, kitiems – žiaurus valdovas, nepagailėjęs nei brolių, atsisakęs protėvių tikėjimo ir išmainęs pagoniškąją Lietuvą į karūną. Metraštininkas Teodoras Narbutas buvo įsitikinęs, kad Mindaugas didžiuoju kunigaikščiu buvo išrinktas Kernavėje ir nekaltina jo su-

sidorojimu su broliais ar kitais valdovais.

Mindaugą norėta daug kartų pašalinti, bet jam į pagalbą atėjo Livonijos ordinas. Tačiau jam netrūko nei drąsos nei išminties. Ne veltui jis buvo pramintas Mindaugu Išmintinguoju. Prieš jį turėjo daug, bet sugebėjo kurti naują karalystę. Livonijos kronika jį vadina „Lietuvos žemės Viešpačiu“ ir nurodo kariuomenės dydį – 30 tūkstančių vyrų.

Manoma, kad prieš krikštą pas popiežių Inocentą IV-ąjį nuvyko lietuvių delegacija su Mindaugo laišku ir po to popiežius savo bulėje parašė apie Mindaugo krikštą – Mindaugas tapo Bažnyčios sūnumi. Jo pagėidavimu Lietuvos vyskupu buvo konsekruotas Livonijos ordino kunigas Kristijonas, kuris Mindaugą mokė naujo tikėjimo tiesų ir parengė krikštui. Lotynų kalba parašytas dokumentas pradedamas žodžiais „**Mindaugas, Dievo valia pirmasis Lietuvos karalius**“. Kulmo vyskupas Heidenreich gavo popiežiaus įpareigojimą vainikuoti Mindaugą karaliumi. Tai įvyko 1253 m. liepos 6 d. Kaip nurodo Livonijos kronika, karūnacijos aktą atliko Livonijos ordino magistras Andrius Štirlandas, dalyvaujant pranciškonams. Kartu vainikuota ir Mindaugo žmona Morta, tapusi uolia katalike. Brangias karūnas sukūrė Rygos meistras. Iškilms galėjusios įvykti Mindaugo statytoje katedroje, o ji galėjusi būti toje vietoje, kur dabar stovi Vilniaus arkikatedra bazilika. Tokią išvadą padarė mokslininkai iš jos požemių tyrinėjimo duomenų, rašo istorikas Edvardas Gudavičius. Jis parašė monografiją „Mindaugas“. Atsilygindamas už karūnavimą Mindaugas užrašė Livonijos ordinui dalį žemaičių žemių ir pusę Dainavos su Nedruva. Tai patvirtino popie-

Mecenatas inž. Domas Adomaitis atsisveikina Čiurlionio galerijoje, Čikagoje, su dailininko Adomo Varno geriausiu kūriniumi „Mindaugo karūnavimas“, Madisono universiteto, Wisconsin valstijoje, meno profesorių pavadintu tikru šedevru. Domas Adomaitis tą kūrinį padovanojo Lietuvai tūkstantmečio Jos vardo paminėjimo proga Europoje.

Z. Degučio nuotr.

žius Inocentas IV. Tačiau tarp dovanojimo dokumentų tik vienas patvirtintas Mindaugo antspaudu. Vėliau Mindaugas pradėjo karą su Livonija. Po to jis tapo kunigaikščių sąmokslu auka. Jis buvo nužudytas 1263 metų rudenį su sūnumis Rukliu ir Ruopeikiu. Nors Treniota, kuris dalyvavo sąmokslu ir perėmė suvienytą valstybę, bet karaliumi netapo.

Dailininkas A. Varnas kurdamas tą paveikslą susirašinėjo su Paryžiaus ir Berlyno muziejais dėl to meto istorinių duomenų (rūbų ir kitų galimų apipavidalinimų). Paaiškėjo, kad ir iš Vatikano archyvų prof. Zenonas Ivinskis, kuris tuo metu rinko medžiagą Lietuvos istorijai, suteikė daug dailininkui reikalingų žinių. Taip pat ir Adolfas Šapoka.

„Mindaugo karūnavimo“ originalą, kai 1962 metais mirė kun. Anicetas Linkus, paveldėjo jo sesuo. O ji prieš savo mirtį, perdavė kunigo A. Linkaus sūnėnui Vito Butkui, kuris gyvena Wisconsin valstijoje. Kūrinys Madisono uni-

versiteto Meno departamento profesorių įvertintas labai vertingu kūriniumi.

Adomas Varnas, kai 1979 metais šventė savo garbingo amžiaus šimtmetį, kurio pagerbimo komitetui vadovavo inž. Domas Adomaitis, „Draugo“ dienraštyje pasikalbėjime su redaktoriumi kun. J. Prunksiu pasisakė: „**Mindaugo vainikavimas, tai mano geriausias darbas. Jam kurti pašvenčiau keturis metus, susirašinėčiau su Europos muziejais ir specialistais. Pradėjau kurti 1951 m. ir baigiau 1955 m. vasarį**“.

Kai Visagalis dailininką pasiūkė pas save, *Chicago Tribune* (1979 m. liepos 22 d.) plačiai rašė apie D. Varno gyvenimą, jo kūrybą, pažymėdamas, kad Čikagoje gyveno pasaulinio masto dailininkas, apie lietuviškus kryžius išleidęs du toms, žymus portretistas. Dailininkas Adomas Varnas mirė 1979 m. liepos 19 d.

Šį dailininko šedevrą šiemet pavyko grąžinti į Čikagą mūsų lietuviybės ažuolo Domo Adomaičio dėka, kurį jis pa-

dovanojo Lietuvai šiemet pats švęsdamas savo turtingo gyvenimo šimtmetį. Šiemet švenčiant Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmetį, mecenatas Domas Adomaitis, atliko savo gyvenime pačią prasmingiausią dovaną Lietuvai.

Čiurlionio galerijoje gausiai susirinkusieji paskutinį kartą džiaugėsi šiuo kūriniumi, prie jo fotografavosi prieš jį išvežant į Lietuvą. Rugsėjo 20 d. popietę pradėjo Čiurlionio galerijos direktorė Laima Apanavičienė, savo žodžiu aptarusi dailininko kūrybą. „Dirvos“ red. Vytautas Radzius priminė Mindaugo karūnavimo faktus ir kaip atrastas tas kūrinys. Kalbėjo ir pats mecenatas Domas Adomaitis, kuris su A. Varnu buvo geri bičiuliai ir tik jo dėka kūrinį vėl regime čia. Tikime, kad dailininko Adomo Varno originalas „Mindaugo karūnavimas“ puoš Valdovų rūmus Vilniuje. Prezidentas Valdas Adamkus įpareigojo Lietuvos muziejaus direktorių Romualdą Budrį pasirūpinti derama kūrinio reprezentacija. *VR*

„Čiurlionio“ galerijos Čikagoje direktorė Laima Apanavičienė, pradėdama istorinę parodą, kurioje buvo matomas dail. Adomo Varno originalas „Mindaugo karūnavimas“, aptarė jo kūrybą. Nuotraukoje tik dalis parodos lankytojų.

Z. Degučio nuotr.

Palydėdami į Lietuvą po 37 metų atrastą dailininko Adomo Varno originalųjį šedevrą „Mindaugo karūnavimas“, kurį Lietuvai padovanojo **Domas Adomaitis**, minėdamas Lietuvos tūkstantmetį ir savo šimto metų sukaktį, džiaugiasi dailininkė Magdalena Stankūnė, „Margučio II“ laidų vedėja Dalia Sokienė, „Draugo“ dienraščio fondo tarybos pirmininkė Marija Remienė ir „Dirvos“ redaktorius Vytautas Radžius.

Z. Degučio nuotr.

CHICAGO, IL

Lietuvių parapijos, vienuolijos ir organizacijos su savo vėliavomis dalyvaus Lietuvos tūkstantmečio šv. Mišiose, kurias **spalio 25 d., sekmadienį, 3 val. p. p.**

Čikagos katedroje koncelebruos kardinolas F. George OMI ir arkivyskupas S. Tamkevičius SJ.

Vėliavų išrikiavimu ir eiseną į katedrą rūpinasi Algis Kazlauskas. Kad būtų numatyta vėliavoms reika-

linga vieta, visas parapijas, vienuolijas ir organizacijas prašome iš anksto užsiregistruoti skambinant Algiui Kazlauskui tel. 708-349-1911, arba el. paštu: alkazlauskas@comcast.net.

Nerijus Šmerauskas

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SUVAŽIAVIMAS

Kiekvienų metų rudens pradžioje, paprastai rugsėjo mėnesio pabaigoje organizuojamos JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos sesijos, o jų delegatai dažniausiai suvažiuoja į tuos miestus, kurie nuo seno garsėja dideliais lietuvių telkiniais ir ilgamete

visuomeninės veiklos patirtimi.

Šiemet tokiai tradicijai „pasipriešino“ palyginus mažą lietuvių bendruomenę turintis Vakarų regiono kalnynų įsikūręs Colorado, tačiau šios valstijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas

Romualdas Zableckas įsitikinęs, kad jo vadovaujama apylinkės valdyba susidoros su visomis naujomis pareigomis ir organizaciniais rūpesčiais, užgriuvusiais kartu su Denver mieste rugsėjo 25-27 d. ruošiamą pirmąją XIX-osios Tarybos sesiją.

ISTORIJA, KURIOS KREMLIUS NENORI NET GIRDĖTI

Gintaras Visockas

Su Aleksandru Litvinenka nebuvau susitikęs. Tačiau jo, kaip į Vakarus pabėgusio Rusijos slaptųjų tarnybų darbuotojo, veikla domiuosi seniai. Gilinuosi nuo tada, kai šis Rusijos federalinės saugumo tarnybos (FST) karininkas ėmė tvirtinti, jog gyvenamieji namai Maskvoje ir Volgodonske susprogdinti ne čečėnų, bet tuometinės Kremliaus vadovybės užsakymu.

O kai viena čečėniška internetinė svetainė 2003-aisiais metais paskelbė, jog Londone nuo Rusijos prezidento Vladimiro Putino keršto besislapstantis perbėgėlis A. Litvinenka viešai atsakinėja į jam elektroninio pašto pagalba atsiųstus klausimus, nedelsdamas nusiunčiau savuosius.

Teiravausi, kiek dėl Lietuvos politinių ir ekonominių bėdų kaltos būtent Kremliaus kurpiamos intrigos, kokiomis priemonėmis dabar Rusija spaudžia Lietuvą ir kokiomis priemonėmis stengsis mus įtakoti ateityje. Po kelerių valandų sulaukiau atsakymo, kuris paliko gilų įspūdį ir kuris, mano supratimu, aktualus

ir šiandien.

Mat kai kurias A. Litvinenkos išvalgas nūnai patvirtina ne itin džiugi realybė. Na kad ir JAV prezidento Barako Obamos sprendimas Čekijoje ir Lenkijoje nebedislokuoti itin Rusiją erzinusių karinių radarų, skirtų fiksuoti Europos link paleistas tolimojo nuotolio raketas.

Praha ir Varšuva susirūpinusios, nes neteko papildomų saugumo garantijų, o Maskva džiūgauja, privertusi tiek Vašingtoną, tiek kai kurias Europos valstybes atsižvelgti į jos egoistinius interesus. Tad ar nebuvo A. Litvinenka teisus, 2003-aisiais teigęs, jog Vakarai tokioms valstybėms kaip Lietuva tik žodžiais padės?

Dėl vietos stokos iš A. Litvinenkos atsiųsto laiško išskirsiu tik svarbiausius momentus. Didžiojoje Britanijoje tuo metu besislapstęs buvęs Rusijos slaptųjų tarnybų specialistas pripažino, kad Baltijos respublikos pasiekė tarptautinį pripažinimą. Jis neneigė, kad Lietuva, Latvija ir Estija yra labiau apsaugotos, negu, pavyzdžiui, Čečėnija arba Gruzija.

„Tačiau reikia suprasti,

kad net įstojimas į NATO ir Europos Sąjungą, rašė A. Litvinenka, negarantuoja šimtaprocentinės apsaugos nuo agresijos ir kišimosi į vidaus reikalus iš Rusijos pusės, jeigu pačioje Rusijoje situacija plėtosis pagal blogiausią variantą.“ Omenyje jis turėjo pačias nepalankiausias aplinkybes: jeigu Kremliuje išliks fašistuojantys elementai, o režimą maitins aukštos naftos kainos.

FST (rusiškai – FSB) karininkas tvirtino, jog „šiuolaikinis pasaulis keičiasi labai dinamiškai ir niekas negali numatyti, kas atsitiks NATO ir ES, sakykim, po penkerių metų. Tad vienintelė šimtaprocentinė Lietuvos ir kitų buvusių socialistinio lagerio šalių saugumo garantija – tai laisva, pastovi Rusija, valdoma civilizuotų, išsilavinusių, demokratiškų pažiūrų žmonių, o ne Piterio buvusios KGB španos“. Pasak A. Litvinenkos, žodis „špana“ yra tiksliausias rusiškas žodis, charakterizuojantis V. Putiną ir jo aplinką.

FST specialistas Lietuvai nežadėjo nieko gero. „Jums, lietuviams, žmonės iš Rusijos valstybės saugumo pasiūlys barterinius mainus: laisvę – į energetikos resursus. Jūs turėsite pasirinkimą: arba šilta kalėjimo kamera Sibire, arba šalti namai Vilniuje. Kitų pasiūlymų

LIETUVIŲ FONDO PRANEŠIMAS

Lietuvių fondo rėmuose veikia net 75 specialios paskirties fondai, kurių palūkanos skiriamos steigėjų nurodytiems tikslams, atitinkantiems pagrindinę LF misiją.

Šią vasarą naujasis LF valdybos pirmininkas Marius Kasniūnas kreipėsi į prezidentą Valdą Adamkų ir Almą Adamkienę su pasiūlymu įsteigti jų vardų specialų fondą Lietuvių fondo rėmuose. Ponai Adamkai maloniai priėmė pasiūlymą ir sutiko suteikti savo vardą naujam fondui. Jų pageidavimu naujasis fondas bus skirtas remti

lietuvių jaunuolius, siekiančius aukštojo išsilavinimo aplinkosaugos srityje.

Šių metų spalio 3 d., šeštadienį, Lietuvių fondas Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL rengia išskilmingą pokylį, skirtą pagerbti ilgamečius fondo narius prezidentą Valdą Adamkų ir Almą. Surinktos aukos skiriamos steigiamam ponų Adamkų vardo stipendijų fondui.

LF vadovybė nuoširdžiai kviečia visus lietuvius dalyvauti šventėje ir prisidėti prie naujojo fondo, remiančio lietuvių aplinkosaugos mokslų studentus.

Lietuvių fondo inf.

LIETUVOS KONSULATAS INFORMUOJA

Jau antrą kartą LR Generalinis konsulas Čikagoje ir lietuvių bendruomenės atstovai dalyvavo kasmetinėje Taikos dienos šventėje Daley Center Plaza aikštėje.

Šiemet rugsėjo 18 d. įvykusio renginio metu kalbėjo žymūs miesto veikėjai, į sceną buvo pakviesti Čikagoje reziduojančių konsulinių atstovybių vadovai, koncertavo meno atlikėjai, pristatytos 192 Jungtinių Tautų narių vėliavos. Aikštėje susirinkę šimtai čikagiečių chorą linkėjo kiekvienai šaliai taikos. Lietuvos

trispalvę nešė lietuvių tautinių šokių ansamblių „Suktinis“ ir „Grandis“ šokėjas Martynas Priesaitis. Tautiniu kostiumu pasipuošusiam vaikinui iškėlus lietuvišką vėliavą, aikštėje nuskambėjo linkėjimas Lietuvai: „Peace in Lithuania!“.

M. Priesaitis džiaugėsi turėjęs progą dalyvauti prasmingame renginyje bei gausiame tautų būryje atstovauti savo Tėvynei Lietuvai.

Taikos dienos ceremonija Čikagoje rengiama nuo 1978-ųjų metų.

iš jų nesulauksite.

Tai tikėtiniausia strateginė spaudimo Lietuvai kryptis iš Rusijos specialiųjų tarnybų, o formos gali būti įvairios. Jie gali imtis bet ko, pradedant šalies aukštųjų pareigūnų verbavimu, juos šantažuojant, paperkant, bauginant, ir baigiant provokacijomis pasienyje bei tiesiogine agresija. O tikslas tai tas pats – visiška Lietuvos valstybės kontrolė.“ Taip 2003-aisiais rašė A. Litvinenka.

Beje, Vakaruose politinį prieglobstį gavęs A. Litvinenka neidealizavo nei NATO, nei ES. “Privalote suprasti, kad Vakarų politikai – pragmatikai, ir aš Jums garantuoju, kad dėl Lietuvos jie su atominę ir bakteriologinę ginklą turinčia Rusija nekariaus.

Būtent todėl visų pirma reikia pasikliauti savo jėgomis ir neturėti iliuzijų – „mūsų tai nepalies“ arba „Vakarai mums padės“. Gerai pažįstu Rusiją ir tuos, kurie dabar yra Kremliuje, ir aš Jums sakau: „Jūs tai palies“. Aš šiek tiek pagyvenau Vakaruose, ir man pakako, kad suprasčiau: **„Vakarai jums nepadės“**. A. Litvinekos ateities prognozės pasižymėjo skeptiškumu, jose buvo maža džiugesio.

Po to interviu stengiausi nepraleisti spaudoje ar televizijoje pasirodiančio nė vieno naujo

jo pasisakymo. Taip pat stengiausi perskaityti stambiausias publikacijas ir peržiūrėti bent jau rimčiausius dokumentinius filmus, kuriuose analizuojama A. Litvinenkos kaip į Vakarus pasitraukusio Rusijos žvalgybininko veikla.

Neslėpsiu, būta net planų vykti pas Didžiojoje Britanijoje gyvenantį A. Litvinenką. Neabejojau, kad tiesioginio pobūdžio interviu su besislapstančiu bėgliu iš Rusijos būtų žymiai įdomesnis ir išsamesnis už tą, kurį kadaise pavyko parengti elektroninio pašto pagalba. Bet nespėjau...

D o m ė j i m a s i s A. Litvinenkos asmenybe neatslūgo ir po tragiškos mirties 2006-ųjų lapkritį, kai jis buvo nunuodytas radioaktyviu poloniu – 210. Todėl nenuostabu, kad šių metų rugsėjo mėnesį viename iš Vilniaus knygynų aptikęs Alex Goldfarb ir Marinos Litvinenko knygą **„Disidentų mirtis** (Aleksandro Litvinenkos nunuodijimas ir KGB sugrįžimas)“, nedelsdamas ją įsigijau. Beveik 500 puslapių storio veikalą perskaičiau vienu įkvėpimu (iš anglų kalbos vertė Rimvydas Kuzas, viršelio adaptacija – Andriaus Morkeliūno, knygą išleido OBUOLYS, traktuojamas kaip UAB „Media Incognito“ leidybinis ženklas). **(Bus daugiau)**

LOS ANGELES, CA

PASVEIKINOME IR PALYDĖJOME VETERANĘ

Pačiame šių metų liepos mėnesio gražume į Los Angeles lietuvių tautinius namus susirinko nemaža grupė

Rūta Sakienė kalba Tautinės Sąjungos suvažiavime Čikagoje, kurioje ji visada laukiama.

Z. Degučio nuotr.

CLEVELAND, OH

DŽIAUGSMO GEGUŽINĖ

Žalia spalva – tai laukų spalva – kaip patriotinėje dainoje dainuojame. Jinai vasaros meto spalva, vilties spalva.

Tai su tyra viltimi, pasiiventimu buvo rengiama Dievo Motinos parapijos vasaros gegužinė rugpjūčio 16-tą gražioje, gaivioje Vinco Apaniaus sodyboje, žaliuose Chesterland priemiesčio laukuose.

Jau šeštadienį, karščiui kopiant vis aukštytyn, parapijos keturi savanoriai vyrai triušo: iš parapijos salių, kambarių nešė laiptais laukan į karštį, prakaituodami krovė ilgus, sunkius stalus, kėdes į sunkvežimius pergabent į laukiančią sodybą.

Atvažiavus į patrauklią Apaniaus sodybą, moterų

nurodinėjo, kur ir kaip sustatyti stalus, kėdes, pavėsy po šakotais, žaliais medžiais. Sustatė jaukia grupuote, bet su patogiu tarp stalų praėjimu.

Uždengė stalus, itin patrauklia žalios spalvos staltiesėmis – kaip miškinų šventame alke, kaip altoriai žalioje katedroje, papuošė priimti Dievo dovaną – gardų sveiką moterų lietuvių pagamintą maistą.

Dievo Motinos parapijos klebonas Gediminas Kijauskas SJ, sukalbėjo malda, palaimino maistą, padėkojo gražiam 230 susirinkusiųjų būriui, kad taip gausiai vasaros iškeliavimo laiku susirinko paremti parapiją, teikti viltį lietuvių parapijos bujojimui.

Sklido patriotinės dainos, liaudies – populiarios dainos; o per Craig Priddy sustatyta

asmenų palydėti į Ocean Side išsikeliančią gyventi, toliau nuo miesto triukšmo, buvusią visuomeninės veiklos organizatorę Rūtą Sakienę.

Rūta Sakienė ilgus metus vadovavo Tautinės Sąjungos Los Angeles skyriui, aktyviai dirbo Amerikos Lietuvių Taryboje ALT'e ir priklausė beveik visoms moterų organizacijoms, ilgiausiai Birutiečių. Turėdama puikų literatūrinį pasiruošimą, ji buvo turbūt vienintelė iš Los Angeles laikraščio „Dirvos“ korespondentė. Ji vadovavo daugeliui politinių minėjimų, ypač Lietuvos tautinių švenčių bei kariuomenės sukaktuviniuose renginiuose; dalyvavo literatūriniuose vakaruose bei kitų draugijų renginiuose ne tik kaip dalyvė, bet kaip jų darbo rėmėja ir mecenatė. Visi susirinkę tą dieną savo trumpuose žodžiuose buvo vieningi dėl

garso sistemą, populiarių lietuviškų dainų koncertą, grojant akordeonu atliko Vladas Vasiliauskas.

Vyko loterija, smagus bendravimas jaukioj nuotaikoj, vaikučių klegesys, senai nematytų iš kitų miestų vėl susipažinimas, svečių iš Lietuvos pristatymas, draugiški pokalbiai ir rimtesni patriotinėms temoms, malonus Šv. Jurgio parapijos klebono Juozo Bacevičiaus apsilankymas.

Tikrai lietuviška darni nuotaika jungė visus: naujus ateivius su senais, o jaunimo, vaikučių dalyvavimas lietuviškai parapijai ateitį. Baigiantis smagiai popietei visi stojo į talką, jauni, seni, vaikai gražiai nuimti stalus, kėdes, palikti gegužinės vietą švarią, žalią kaip šventam gojuje.

vieno: **niekas negali prilygti Rūtai Sakienei**, kiek ji daug nuveikė dėl Tautinių namų. Ji buvo tikroji tų namų saugotoja, gynėja teismuose, vedė ilgiausius susirašinėjimus su valdžios įstaigomis, klientais ir nariais.

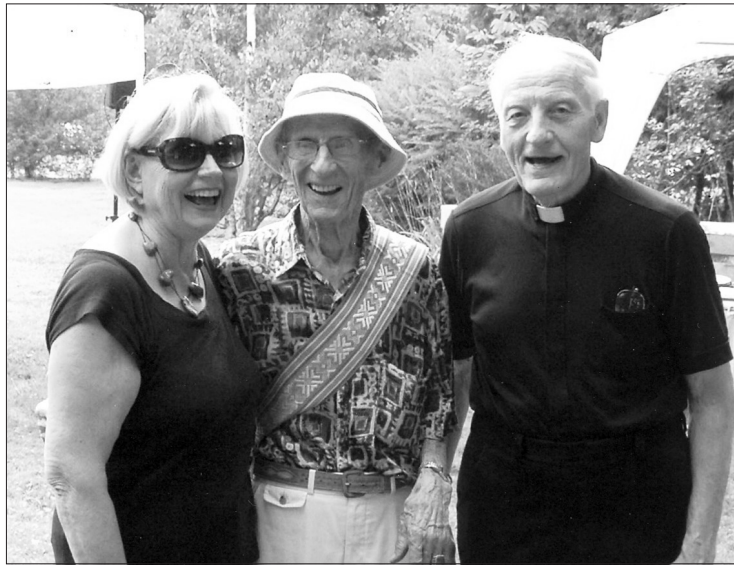
Pagerbime kalbėję Juozas Raibys, Vladas Gily, Albinas Markevičius, LR garbės generalinis konsulas Vytautas Čekanauskas, Julija Petronienė, Alfa Pažiūrienė ir Aloyzas Pečiulis pabrėžė kaip lengva buvo paprašyti Rūtą Sakienę padaryti, nuvykti, dalyvauti, suruošti. Jaunieji Tautinių namų valdytojai, valdybos nariai Aloyzas Pečiulis, Auris Jarašūnas ir Daina Petronytė-Kasputienė padėkojo veterane už puikų pavyzdį kaip turi dirbti ir susiklausyti valdyba.

Rūta Sakienė padėkojo visiems už labai gražias dovanas, šeimninkei Antaninai

Uldukienei už puikius atsisveikinimo pietus. Dėkojo seniems savo bičiuliams, kad rado laiko atvažiuoti, pabūti, išsikalbėti. Naujoji vieta, nors pasirinkta savo noru arčiau prie giminių, nebus tokia miela kaip toji, kur prabėgo tiek jaunystės veiklos dienų. Ji prisiminė kaip dirbo Tautinėje Sąjungoje su Juozu Raibiu, Romu Bužėnu, konsulu Vytautu Čekanausku; su a.a. Antanu Mažeika ir Albinu Markevičiumi – ALT'e su a.a. Jonu Petroniu ir Aloyzu Pečiuliu saugojo ir sielojosi dėl Tautinių namų, su Alfonsa Pažiūriene daug supakavusios siuntinių BALF'ui ir tremtiniais į Lietuvą.

Visi kalbėtojai palinkėjo visuomeninio darbo veterane Rūtai Sakienei geros sveikatos bei gražiai įsigyventi naujoje vietoje.

Regina Gasparonienė

Džiaugėsi Vinco sodyboje konsulė Ingrida Bublienė, savininkas Vincas Apanius, Dievo Motinos parapijos klebonas Gediminas Kijauskas, SJ.

N.Vucianio nuotr.

Dėka visiems, kad parėmė lietuvišką parapiją. Dėka Vincui Apaniui, kad priima tokį gražų, gausų būrį lietuvių savo sodyboje.

Šios gegužinės koordinatorei ir vadovei Ingridai Bublienei su visa eile talkininkų.

Dr. Viktoras Stankus

VAIVORYKŠTĖ CLEVELANDO PADANGĖJE

„Dirvoje“ buvo rašyta apie Clevelando vyskupijoje vykstančius pasikeitimus – parapijų uždarymus ir sujungimus – skaudžiai palietusius įvairių tautybių parapijas. Šių pasikeitimų neišvengė ir Clevelando lietuvių parapijos. Šv. Jurgio bažnyčia/parapija, įkurta 1895 m. kaip misija, bus uždaroma

š.m. spalio 18 d. Tą pačią dieną bus uždaroma ir Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos bažnyčia/parapija. Vyskupo Richard Lennon įsakymu, abi uždaromos bažnyčios/parapijos, š.m. spalio 25 d. bus sujungtos į vieną naują Šv. Kazimiero vardu pavadintą lietuvių parapiją Dievo Motinos Nuolatinės

Pagalbos patalpose.

Prieš vykdant šiuos pakeitimus, Clevelando vyskupija paruošė „vadovėlius“ nurodančius kaip elgtis uždaromoms ar sujungiamoms parapijoms. Tam tikslui iš Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos ir šv. Jurgio parapijų atstovų buvo sudarytas vyriausias komitetas ir įvairūs pakomitetai svarstyti ir ap-

Svečiai kaip žalioj katedroj.

N.Vucianio nuotr.

žvelgti šiuos pasikeitimus ir pasiūlyti sėkmingus ir darnius jų įgyvendinimo būdus.

Susijungimo eigos planai buvo patikėti parapijų suartėjimų pakomitetui ir jis šį uždavinį išsprendė sėkmingai. Š.m. rugsėjo 13 d., sekmadienį, buvo surengta abiejų parapijų „susipažinimo gegužinė“, kurioje atsilankė arti 200 žmonių. Ji įvyko Wildwood Park, ant Lake Erie kranto. Gegužinės laikas buvo specialiai parinktas, prisitariant prie kleb. kun. Gedimino Kijausko, SJ ir kleb. kun. Joseph Bacevice dienotvarkės: nes jie abu aukojo šv. Mišias 12:00 p.p. – kun. Kijauskas Dievo Motinos Nekalto Prasidėjimo šventovėje, o kun. Bacevice Sagrada Familia ispanų šventovėje, Clevelando vakarinėje pusėje.

Gegužinę pradėjo kun. Gediminas Kijauskas lietuvių ir anglų kalba palaimindamas

maistą bei visus dalyvius ir nuoširdžiai palinkėdamas naujajai šv. Kazimiero parapijai geriausios kloties. Gegužinės metu abu klebonai glaudžiai bendravo su susirinkusiais, kurie noriai keitėsi nuomonėmis ir išgyvenimais. Oras buvo labai gražus, saulėtas, dalyvius glostė švelnus vėjelis ir viliojo įvairių skanumynų gausa.

Muzikinę gegužinės dalį tvarkė Greg Priddy, „Tėvynės garsų“ radijo programos garso inžinierius. Gaila, kad mūsų tarpe dar yra tokių, kuriems lietuvių tautinės/dvasinės kultūros išlaikymas svetimoje aplinkoje nėra svarbus. Tikėkime, kad ši „susipažinimo gegužinė“ bus ta ryški vaivorykštė, kurios gale rasime tą „aukso puodą“ iš kurio galėsime pasisemti jėgų ir išminties tolimesnei bendrai ir darniai veiklai. Tačiau tai priklausys nuo mūsų pačių gerų norų.

Algirdas V. Matulionis

JAV Valstybės sekretorė H. Clinton ir Lietuvos Užsienio reikalų ministras Vygaudas Ušackas nevengia kalbėtis tarptautiniais klausimais.

AFP

„H.CLINTON PATIKINO, KAD NAUJA SISTEMA GERIAU APGINS RYTŲ EUROPA“

New York, rugsėjo 23 d. (LR UR). Lietuvos užsienio reikalų ministras Vygaudas Ušackas sako sulaukęs JAV valstybės sekretorės Hillary Clinton patikinimo, kad Vašingtonas priešraketinės gynybos (PRG) sistemos elementų dislokavimo Rytų Europoje atsisakė ne dėl Rusijos požiūrio, o nauja sistema Rytų ir Vidurio valstybes apgins geriau.

Šis klausimas buvo aptartas antradienio vakarą Niujorke per H.Clinton surengtą vakarienę į Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos sesiją atvykusiems NATO šalių ministrams. „H.Clinton pažymėjo, kad JAV administracijos sprendimui dėl priešraketinės gynybos sistemos įtaką padarė ne Rusijos požiūris, o grėsmės, kylančios iš Irano, pobūdis.

Ji sakė, kad po naujos sistemos įdiegimo Rytų ir Vidurio Europos šalys bus apginamos geriau“, - po vakarienės telefonu iš Niujorko sakė V.Ušackas. Anot ministro, atsakydama į jo klausimą H.Clinton paragino NATO generalinį sekretorių paspartinti visų sąjungos šalių gynybos planų rengimą.

Tuo metu V.Ušackas sakė atkreipęs dėmesį, kad JAV administracijos sprendimas pakeisti priešraketinės gynybos sistemą atsisakant radarų ir raketų sistemos dislokavimo Lenkijoje ir Čekijoje buvo sutiktas nevienareikšmiškai ne tik Lietuvoje, bet visoje Vidurio Europoje, o visuomenėje keliama klausimai dėl JAV išipareigojimų sąjungininkams patikimumo. „Sakiau, kad reikalingi išsamesni paaiškinimai

ne tik diplomatiniais kanalais, bet ir Vidurio bei Rytų Europos šalių piliečiams apie sprendimus, tikslus ir laukiamus rezultatus“, - sakė V.Ušackas.

JAV prezidentas Barack Obama praeitą savaitę paskelbė, kad raketinės gynybos planas, kuris rimtai pakenkė JAV ir Rusijos santykiams, keičiamas mobilesne sistema, nukreipta prieš Irano artimojo ir vidutinio nuotolio raketas.

Pagal ankstesnę Georg W.Bush planą Čekijoje būtų buvusi dislokuota radiolokatorių sistema, o Lenkijoje - raketų gaudyklės.

Neoficialiomis žiniomis, kitos savaitės pabaigoje detalai supažindinti Lietuvą su naujais planais į Vilnių atvyks JAV gynybos sekretoriaus Robert Gates pavaduotojas.

taip pat įgyvendina dvišalius susitarimus dėl papildomų priemonių, kuriomis siekiama dar labiau stiprinti regioninį saugumą ir pastovumą, padidinti pasitikėjimą tarp šalių bei jų karinių struktūrų.

Šiais metais Lietuvos ginkluotės kontrolės inspektoriai, vykdydami 1999 m. Vienos dokumente numatytas ginkluotės kontrolės priemones, vyko į tris inspekcijas Gruzijoje, Moldovoje ir Azerbaidžane bei vieną vertinimo vizitą Ukrainoje.

ELTA

LIETUVA IR PASAULIS

Prezidentė Dalia Grybauskaitė, su Baltarusijos prezidentu Aliaksandru Lukašenka aptarusi Lietuvai neišduodamų Sausio 13-osios perversmininkų problemą, pasidavė A.Lukašenkos demagogijai. Lietuvos ir Baltarusijos prezidentai sutarė, kad sprendžiant šią problemą trūksta bendradarbiavimo ir nusprendė, kad Lietuvos prokurorams reikėtų geriau dirbti, nors jie jau šešiolika metų bando pasiekti V.Uschopčiką. Generalinės prokuratūros Tarptautinių ryšių ir teisinės pagalbos skyriaus vyriausiasis prokuroras Rolandas Tilindis sakė, kad informacijos apie šią bylą Baltarusijai tikrai netrūksta. Tačiau į kiekvieną Lietuvos prokurorų prašymą išduoti įtariamus Sausio 13-osios perversmininkus sulaukiama vis išradingesnių atsakymų.

Baltarusijos prezidento Aleksandro Lukašenkos vizitas Lietuvoje buvo trumpas ir labai intensyvus, o „spektaklis“ vyko visai sklandžiai: Baltarusijos viešieji ryšiai veikia puikiai ir pats Lukašenka pasirodė esąs charizmatiška asmenybė. Paskutiniu Europos diktatoriumi vadinamas Baltarusijos vadovas kaip niekada anksčiau daug šmėžavo Lietuvos žiniasklaidoje (netgi gavo dovanų „Lietuvos ryto“ marškinėlius), šmaikščiai atsikirtो į visus klausimus dėl žmogaus teisių pažeidimų, opozicijos triuškinimo, pasišaipė iš klausimo dėl paslaptingos Vytauto Pociūno žūties tyrimo („Kažmogus iškrito per langą? Karininkas? Na, karininkai dažnai krenta“), o klausimų apie keistas aplinkybes, dėl kurių Baltarusijos belangėse atsiduria lietuviai verslininkai, Lukašenka net ir neišgirdo. Iš oficialiosios Lietuvos vadžios apskritai sulaukta tik „mandagios tylos“.

Premjeras Andrius Kubilius, grįžęs iš Europos šalių vadovų susitikimo Briuselyje, pakartojo užsienio žiniasklaidai išsakytus teiginius, kad **Lietuva nesidžiaugia** Jungtinių Amerikos Valstijų sprendimu atsisakyti Rytų Europoje dislokuoti amerikiečių priešraketinės gynybos sistemas. „Negalėčiau pasakyti, kad džiaugiamės tokiu sprendimu. Norėtusi matyti JAV administracijos paaiškinimus, kurie įtikintų, kad JAV administracija neplanuoja tokių veiksmų, kurie Europoje susilpnintų saugumo architektūrą“, - žurnalistams sakė A. Kubilius. Pasak jo, nesiųrėtų matyti situacijos, kai Centrinėje Europoje būtų pradėta abejoti JAV, kaip strateginių partnerių, kuriant saugumą, patikimumu. „**Įsivaizduoju, ką dabar galvoja Lenkijos ir Čekijos politikai, kurie turėjo kovoti su visuomenės nuomone, su opozicija tam, kad būtų priimti sprendimai, kurių prašė JAV administracija.** Kuriant saugumą patikimumas visada yra vienas iš svarbiausių elementų, ir norėtusi, kad mums nereiktų juo suabejoti“, - teigė Vyriausybės vadovas. Anot premjero, šiomis aplinkybėmis klausimas, **ar JAV nesiruošia Centrinės Europos atiduoti Rusijos įtakai**, turi teisę egzistuoti. Apie sprendimą atsisakyti priešraketinės gynybos sistemos dislokavimo Lenkijos ir Čekijos teritorijose pranešė JAV prezidentas Barack Obama.

Europos Parlamentas parodė geltonąją kortelę valdančiajai Seimo daugumai, perspėdamas, kad įstatymams, kurie gali pasikėsinti į homoseksualių asmenų teises, Europoje Sąjungoje vietos nėra. Galimos dėmės nuo Lietuvos demokratijos marškinių Europos Parlamento posėdyje Strasbūre buvo valomos beveik valandą. Tiek laiko vyko diskusijos dėl Seimo palaiminto **Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo**. EP paskelbė rezoliuciją, kurioje pripažįstama, kad kai kurios šio įstatymo formuluotės miglotos ir teisiniu požiūriu neaiškos. Kaip jau tapo beveik įprasta, lietuviai europarlamentarai nebuvo vieningi: vieni rezoliucijai pritarė, kiti jai priešinosi. Dar neįsigaliojusį įstatymą vertino net keliolika kalbėjusių liberalų, socialistų, kitų kairiųjų ir žaliųjų europarlamentarų iš Olandijos, Švedijos, Didžiosios Britanijos, Ispanijos, Prancūzijos, Lietuvos. Ne vienas politikas tvirtino, jog įstatymas pažeidžia ne tik homoseksualių asmenų, bet ir nepilnamečių teisę į objektyvią informaciją, lavinimą.

„Kaip kitaip galima pavadinti tokį įstatymą, jei ne valstybės remiama homofobija? Joks auksaburnis iš Lietuvos neįrodys, kad yra kitaip“, - kalbėjo **L.Donskis** ir ragino pripažinti klaidą, įstatymą atšaukti. **V.Landsbergio**, kuris balsuodamas nepritarė EP rezoliucijai, požiūris į Seimo priimtą įstatymą buvo visiškai kitoks. **„Nei visame įstatyme, nei toje eilutėje nėra pasisakoma prieš homoseksualus ar jų santykius, o tik apie homoseksualumo skatinimą tarp mažamečių**, kuriuos šiaip jau reikia saugoti nuo įvairių žalingų dalykų. Tai sako ir **Vaiko teisių tarptautinė konvencija**. Kas mano, kad homoseksualumo skatinimas tarp vaikų galbūt kam nors naudingas, tegu ir aiškina, kodėl taip mano, nesutinka su įstatymu ir jį keikia“, - „Lietuvos rytui“ sakė Lietuvos konservatorių patriarchas. Dabar be ES žinios net nebegali nuspręsti, kad mūsų nepilnamečiai turi būti auklėjami krikščioniškąja, o ne homoseksualiąja dvasia. Jei tokia yra.

LGITIC

LIETUVOS KARIUOMENĖS INSPEKTORIAI TIKRINO BALTARUSIJOS IR RUSIJOS KARINIUS DALINIUS

Lietuvos ginkluotės kontrolės inspektorių grupės tikrino Baltarusijos ir Rusijos karinius dalinius: rugsėjo 16-ąją su vertinimo vizitu inspektoriai lankėsi 61-ojoje naikintuvų aviacijos bazėje Baranovičiuose, Baltarusijoje, o rugsėjo 17-ąją - 336-ojoje jūrų pėstininkų brigadoje Kaliningrado srityje.

Vizituojuama buvo pagal 1999 metų Vienos dokumentą, kuriuo remdamasi kiekviena Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai priklausanti šalis atlieka informacijos apie karines pajėgas ir pagrindinių ginkluotės ir įrangos sistemų dislokavimo planus vertinimą.

Vienos dokumentas įparei-

goja valstybes kasmet pateikti informaciją apie savo karines pajėgas, gynybinių pajėgumų plėtros planus bei karinį biudžetą, iš anksto informuoti apie planuojamą karinę veiklą. Valstybės yra išipareigojusios priimti savo teritorijoje nustatytą skaičių kitų šalių karinių ekspertų inspekcijų bei vizitų.

Šalia pagrindinių išipareigojimų dėl Vienos dokumento, Lietuva su Rusija ir Baltarusija

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LAIDUOJAMASIS JAV SĄJUNGOS LIETUVOS GARBUS KARIŲ JAV

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

LIETUVIŲ OPEROS SPEKTAKLIS

Bendras vaizdas: solistai ir choras iš Lietuvių Operos J. Strausso operetės „Šikšnosparnis“ spektaklio.

Mindaugas Gylys Eizenšteino vaidmenyje su Šarūnu Juškevičiumi kalėjimo viršininko Franko rolėje. Abu solistai iš Klaipėdos muzikinio teatro.

Lietuvių Operos rengtas Johann Strauss operetės „Šikšnosparnis“ spektaklis įvyko šių metų rugsėjo 13 d. Morton gimnazijos salėje, Cicero mieste. Ten jau du dešimtmečius vyksta spektakliai. Salė turi 2500 vietų, o spektaklyje gali būti iki 1300 žiūrovų.

Šiomet nematėme tradicinės rūtos šakelės, kuri visada puošdavo uždangą. Operetė ir šiandien nėra praradusi savo

žavesio, kaip ir 1874 metais, kai ji pirmą kartą buvo atlikta. Trijų veiksmų operetė, lengva muzika, o turinys – to meto turtingųjų luomo išdaigos. Spektaklį dirigavo maestro Vytautas Viržonis, režisavo Eligijus Domarkas, abu iš Vilniaus Operos ir baletų teatro.

Solistų partijas atliko: Nida Grigalavičiūtė buvo Rozalinda, Mindaugas Gylys – Eizenšteinas, Lijana

Kopūstaitė-Pauletti – Adelė, daktaras Falkė Deividas Staponkus, Orlovskis – Genovaitė Bigenytė, Alfredas – pirmą kartą Lietuvių Operoje tenoras Deividas Norvilas, kalėjimo direktorius Frankas – Šarūnas Juškevičius (taip pat pirmą kartą mūsų Operoje), advokatas Blinda – Linas Sprindys, Ida – Vilma Skučienė, kalėjimo prižiūrėtojas – Antanas Steponavičius.

Operetėje choras neturėjo daug dainavimo. Chormeisterė yra Jūratė Grabliauskienė. Operetę labai pagyvino „Suktinio“ šokėjai, jų choreografė Salomėja Strižigauskienė, kuri jau išvyko gyventi atgal į Lietuvą. Chorą padėjo paruošti Manigirdas Motekaitis. Choras pripildė erdvią sceną, pirmojoje salės dalyje sėdint nebuvo galima matyti daugelio vyrų, nes moterys savo plačiomis suknelėmis juos slėpė.

Kai solistai dainavo, buvo galima žodžius suprasti, bet kai jie kalbėjo, tai didžiulėje salėje nuskendo jų tekstas, tik dikciją studijavusius tebuvo galima girdėti, ir tai ne visada. Sako, kad balkone dar blogiau buvo: gerai matėsi, bet tekstas pražuvo. Neveltui yra sakoma, kad operetė yra mažosios scenos žanras. Operetei ši salė per didelė. Operos spektakliuose to nebūdavo.

Visi pagrindiniai veikėjai

– solistai gerai vaidino, ypač Lijana Kopūstaitė-Pauletti savo balsu ir vaidyba patiko, o Deividas Norvilas – puikus artistas. Mindaugas Gylys gerai valdė mizanscenas. Bet ir visi buvo labai geroje formoje ir mūsiškė primadona Nida Grigalavičiūtė. Choras skambėjo puikiai.

Pabaigai reikia parašyti, kai kurias klausytojų pastabas, kurie kasmet atvyksta į spektaklius. Pirmą kartą per 53 metus operetės programa išleista ant

Ablingytė. Vicepirmininkai – Virginija Savrimienė, Daina Sabaliauskas (gal Sabaliauskienė), Domas Zastarskis, Julius Bružas, Pranciškus Ivinskis, Petras Šumskis, sekretorė – Gražina Burneikienė, išdininkė – Danguolė Mackevičienė. Revizijos komisiją sudaro Dalius Dunčia, Dalia Stankaitienė ir Gintaras Juknys. Patartina Lietuvių Operai pagalvoti apie lie-

Scena iš J. Strauss operetės „Šikšnosparnis“. Šarūnas Juškevičius – kalėjimo viršininkas Franko, Nida Grigalavičiūtė pagrindiniame vaidmenyje Rozalindos vaidmenyje ir tenoras Deivydas Norvilas.

laikraštinio popieriaus ir visas tekstas beveik tik anglų kalba. Daugelis prašė pakeisti ir duoti lietuvių kalba programą. Bet jų nebuvo. Operos valdyboje dabar visi vadinamieji trečiąbangininkai: pirmininkė Elena

tuviškos operos pastatymą. Atiduokime pagarbą lietuviui kūrėjui. Laikas taip greitai bėga, norėtusi dar išgirsti lietuvių kompozitoriaus operą.

Leonas Budginas
Detroit, MI

„Šikšnosparnio“ operetėje kelia taures Deividas Staponkus ir Lijana Kopūstaitė-Pauletti.

Viena scena iš Johann Strauss operetės „Šikšnosparnis“, kurią pastatė Lietuvių Opera. Priekyje solistai: Linas Sprindys – advokatas Blinda, Deivydas Norvilas – Alfredas, Genovaitė Bigenytė – Orlovskis, Vilma Skučienė – Adelės sesuo, Deividas Staponkus – daktaras Falkė.

Donato Soko nuotraukos.

„SENOJI LIETUVA”
GRĮŽTA Į LIETUVĄ

Rugsėjo 17 dieną Lietuvos nacionaliniame muziejuje buvo atidaryta Lietuvos nacionalinio ir Rusijos etnografijos muziejaus parengta paroda „Senoji Lietuva”.

Paroda supažindina su Rusijos etnografijos muziejuje sukaupta lietuviškos etnografinės kolekcijos dalimi, kurioje saugomi 2428 eksponatai, gausus ikonografinės ir aprašomosios medžiagos fondas.

Parodoje „Senoji Lietuva” bus ypač gausi medžiaga, surinkta Rusijos mokslininkų 1909-1912 metais.

Etnografinės medžiagos rinkimo ir tradicinės kultūros tyrinėjimo pradininkas Aleksandras Seržputovskis 1909-1912 metais užrašė lietuvių valstiečių – dzūkų ir aukštaičių – tradicinę gyven-

seną Švenčionių, Varėnos, Ignalinos apylinkių kaimuose. Marcinkonių kaime surinkta kolekcija iki šiol išlieka konkrečios vietos istorinio-etnografinio tyrimo pavyzdžiu. Surinkti eksponatai atspindi lietuvių valstiečių ūkinę veiklą, amatus, namų apyvoką, aprangą.

A. Seržputovskio Lietuvoje pradėtą etnografinių ekspedicijų geografines ribas išplėtė Sankt Peterburgo universiteto profesorius Eduardas Volteris. Jis 1910-1912 metais rinko etnografinę medžiagą Vilniaus, Suvalkų, Kauno gubernijose, Mažojoje Lietuvoje ir lietuviškąją kolekciją papildė liaudiškomis medžio skulptūromis, muzikos instrumentais, drabužiais, juostomis.

LGITIC

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Del pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrę Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

Labai laukiam

NAUJŲ *DIRVOS* SKAITYTOJŲ

Visi išeivijos lietuviškieji laikraščiai susirūpinę, kad metai iš metų prenumeratorių skaičius mažėja. Vyresnieji pamažu išmiršta, akių ir kitų sunkių ligų kankinami nebegali skaityti, o jaunieji, kad ir labai raginami, nuo lietuviško laikraščio tolsta.

Sunkiau ir sunkiau su naujų, pajėgių bendradarbių telkimu. Sunkiau ir su redaktorinio darbo mokančių suradimu.

Lietuviškieji laikraščiai vien iš prenumeratos mokesčių išsiversti negali. Skelbimų, kurie išlaiko šio krašto angliškuosius laikraščius, tautybių leidiniai mažiau begauna. *Dirvai* tik nuolatinių skaitytojų siunčiamos aukos padeda galą su galu sudurti ir laukti kas bus kitais metais.

Vilties Draugijos valdyba – *Dirvos* leidėjai visas tas bėdas apsvarsčiusi nutarė, nuo dabar iki 2009 m. lapkričio 1 d. praveisti naujų skaitytojų telkimo vajų.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artimieji jiems užsakys, *Dirvą* ir sumokės prenumeratą už pirmus metus II-os klasės paštu JAV siunčiamą *Dirvą* moka tik 40 dol. I-os klasės paštu JAV ir Kanadoje moka 57 dol.

Mieli, ilgamečiai *Dirvos* skaitytojai, rėmėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užprenumeruokite *Dirvą* savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kur kitur gyvenantiems oro paštu 95 dol. pirmiems metams.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką, gal sutelksime kelis šimtus naujų *Dirvos* skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime *Dirvos* tolimesnį leidimą. Padėkite mums tą *Dirvos* stiprinimą atlikti be dejavimų ir verkimo, o su geros pagalbos draugiška talka.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname atkarpą, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti.

Dirvos leidėjai

Pavardėirvardas_____

Nr. ir gatvė_____

Miestas_____Valstybė_____Zip_____

Tel. numeris_____

Prie dail. Adomo Varno „Mindaugo karūnavimo” originalo Lietuvių Rašytojų draugijos pirmininkė Stasė Petersonienė ir mecenatas Domas Adomaitis.

Z. Degučio nuotr.

PASKELBTI KANDIDATAI
Į 2009 METŲ VALSTYBINES PREMIJAS

Lietuvos Kultūros ministerija paskelbė kandidatų 2009 metais gauti Lietuvos valstybinės kultūros ir meno premijas sąrašą. Jame įrašyti 33 kultūros ir meno kūrėjai, kuriuos premijai pristatė Lietuvos kūrybinės organizacijos, kultūros ir meno institucijos.

Į šių metų Valstybinę kultūros ir meno premijų suteikimą siūloma: žurnalistas ir rašytojas Laimonas Tapinas, tautinės kultūros puoselėtojai Povilas ir Dalia Mataičiai, teatro režisierius Jonas Jurašas, kompozitorius Lionginas Abarius, kino režisierius Almantas Grikevičius, fotografas Paulius Romualdas Normantas, dirigentas Stanislavas Domarkas, dailininkė animatorė Nijolė Valadkevičiūtė, fotomenininkas Romualdas Rakauskas, skulptorius Vladas Urbanavičius, dailėtyrininkė Marija Matušakaitė, daili-

ninkas Šarūnas Leonavičius, kompozitorius Giedrius Kuprevičius, muzikologas Vytautas Landsbergis, poetė Ramutė Skučaitė, dailininkas ir knygų vaikams autorius Kęstutis Kasparavičius, teatro režisierius, rašytojas, atlikėjas Vytautas V. Landsbergis, kino režisierius Gytis Lukšas, dailininkas monumentalistas Gitenis Umbrasas.

Taip pat kandidatų sąrašė yra poetas ir eseistas Valdemaras Kukulas, skulptorius ir Europos parko kūrėjas Gintaras Karosas, rašytojas Henrikas Algis Čigriejus, poetas ir vertėjas Vladas Braziūnas, aktorius Rolandas Kazlas, menininkai Remigijus Treigys, choreografė Anželika Cholina, klarnetininkas Algirdas Budrys, džiazo saksofonininkas Liudas Mockūnas, architektas Eugenijus

Viktoras Miliūnas, tarptautinėje Venecijos bienalėje Lietuvai atstovavę menininkai Žilvinas Kempinas bei Svajonė ir Paulius Stanikai, perkusininkas Arkadijus Gotesmanas ir dainininkė Judita Leitaite.

Valstybinės premijos laureatai išrenkami ir paskelbiami gruodžio mėnesį, o premijos iškilmingai įteikiamos Vasario 16-osios proga.

Nuo 1989 metų Lietuvos valstybinės kultūros ir meno premijos kasmet teikiamos už reikšmingiausius pastarųjų penkerių metų Lietuvos ir Pasaulio lietuvių bendruomenės menininkų sukurtus kūrinius.

Praėjusiais metais Valstybinių premijų skaičius nuo 9 sumažėjo iki 6, tačiau vienos premijos dydis nuo 42 tūkst. išaugo iki 104 tūkst. litų. Viena premija teikiama už viso gyvenimo nuopelnus Lietuvos kultūrai ir menui.

LGITIC

ISTORINIAI LAIVAI STOVĖS
PRIE KLAIPĖDOS PILIAVIETĖS KRANTINIŲ

Klaipėda, rugsėjo 22 d. (ELTA). Klaipėdos savivaldybės tarybos Jūrinių ir vidaus vandenų reikalų komisijai siūloma nustatyti istorinių laivų nuolatinę stovėjimo vietą prie Klaipėdos piliavietės krantinių, kad jie papuoštų miesto ir uosto centrą. Šiuo metu Klaipėdos uoste tėra vienintelė istorinio laivo kopija „Arka”, jis laikomas prie Klaipėdos piliavietės užutekio krantinių.

Tokio tipo laivus (vadinamus „kogg” tipo) Baltijos jūroje naudojo Hanzos pirkliai XIV-XV amžiais. Tokie laivai atplaukdavo ir į Klaipėdą.

Ši kopija yra vienintelė, daugiau tokių laivų pasaulyje nėra pastatyta. Laivas yra per aukštas, kad galėtų praplaukti pro Pilies ar Biržos tiltus, todėl jis negali stovėti Danės upėje prie „Meridiano” burlaivio.

Šiuo metu visos Klaipėdos

piliavietės užutekio krantinės užimtos, šis laivas neturi nuolatinės vietos. Dabar jis laikinai stovi priešais viešbutį „Astra”.

Šiam laivui sudėtinga saugiai paimti keleivius, nes jie gali išlipti ar užlipti tik iš šono. Kiti mažieji žvejybiniai ir pramoginiai laivai Klaipėdos piliavietės užutekyje, skirtingai nei kogas „Arka”, yra pritaikyti priimti keleivius per laivo nosį. Užsienyje tokius laivus stato pačiose matomiausiose uostų vietose.

Pasak Savivaldybės tarybos nario Naglio Puteikio, laikyti laivą prie nepritaikytos krantinės yra pavojinga. Pavyzdžiui, pernai, Jūros šventės pradžioje, kai šis laivas stovėjo prie jam nepritaikytos krantinės, pro šalį plaukęs karinis laivas „Skalvis” sukėlė bangą, kuri pradėjo siūbuoti laivą „Arka”. Šio įvykio metu laivo bortas nukirto laivo savininko žmonos dešinės ran-

kos dviejų pirštų galus, nes krantinė buvo per aukšta. Nukentėjo ir pats laivas.

Laivas „Arka” per pusantų metų iš Karelijos pušies buvo pagamintas Rusijos Petrozavodsko laivų statybos bendrovėje. Į vandenį jis nuleistas 2007-aisiais.

MIRĖ EUGENIJUS IGNAS

Š.m. rugsėjo 19 d. po ilgos ligos mirė Eugenijus Ignas (Ignatavičius), tapytojo, grafiko A.a. Vytauto Igno (Ignatavičiaus) brolis. Sūnus Marius ir dukra Renee mirė prieš daug metų. Liko liūdesyje dukra Sandy, sūnūs John, Eugenijus Jr.,vaikaitis Ryan, dukterėčia Eglė Ignatavičiūtė (Rebol), giminės JAV, Lietuvoje ir Vokietijoje.

Už velionio sielą šv. Mišios bus atnašaujamos spalio 9 d. 5:30 v.v. Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos šventovėje. Velionis gimė 1925 m. spalio 9 d.

RENGINIŲ KALENDORIUS

SPALIO 10 d., šeštadienį Šv. Jurgio parapijos uždarymo pokylis Lietuvių namuose.

TRISDEŠIMT VIENA DIENA IKI...

2001 metais „Vilties” draugijos valdyba, „Dirvos” leidėjai, po ilgų svarstymų beieškant finansinės paramos šaltinių „Dirvai” paremti, nutarė skelbti piniginę loteriją. Šis pirmasis, dar nebandytas, užmojis susilaukė didelio pritarimo ir labai reikalingos finansinės paramos viršijančios visų išparduotų bilietų kainą. Tačiau metams bėgant, dėl įvairių priežasčių, loterijai pritariančių rėmėjų skaičius palaipsniui keitėsi, mažėjo. Vis dėlto džiugu, kad mūsų dosnūs rėmėjai puikiai supranta finansinės paramos svarbą ir tokios paramos stokos žalą. Už tai jiems esame labai dėkingi.

Todėl norime priminti, kad 2009 m. „Dirvos” loterija įvyks š.m. lapkričio 2 d. ir paraginti tuos kurie dar nėra gražinę bilietų šakneles su atitinkamu mokesčiu, tai neatidėliojant padaryti. Nesisielokite, jei Jums pasiūsti bilietai kažkur „pasimetė”. Jums pageidaujant (o mes tikimės, kad tokių pageidavimų bus daug), mes Jums atsiųsime tiek bilietų kiek norite, jei paskambinsite telefonu 1-216-531-8150 ar atsiųsite savo pageidavimus faksu 1-216-8428 bei e-paštu dirva@ix.netcom.com.

Trisdešimt viena diena praeis bematant, tad nepraleiskite progos išbandyti savo laimę ir tuo pačiu, padėti Jums uoliai tarnaujančiai „Dirvai”, kurios likimas yra Jūsų rankose.

„Vilties” d-jos valdyba

SKYRYBOS TURI BŪTI PALIKTOS TEISMAMS

Siūlymas Lietuvoje leisti santuokas nutraukti ir notarams sulaukė Lietuvos dvasininkijos autoritetų susirūpinimo. Valdininkai įsitikinę, kad tai leis atsisakyti nereikalingų biurokratinių procedūrų, leisiančių sumažinti darbo krūvį teismams bei sparčiau organizuoti skyrybų procesą. Tuo tarpu dvasininkai teigia, kad skyrybų teisė turėtų būti palikta teismams, nes tai esą rimčiau ir solidžiau.

Kaip jau buvo skelbta, gali būti, kad nuo kitų metų santuoką galės nutraukti ir notariai, jei dėl to sutaria abu sutuoktiniai, neturintys nepilnamečių vaikų bei kreditorių. Visais kitais atvejais, kaip ir dabar, kartu nebegalintys gyventi sutuoktiniai turės kreiptis į teismą.

Tokį Civilinio kodekso pataisos projektą parengė Teisingumo ministerija. Šiuo metu projektas yra pateiktas visuomenei ir suinteresuotoms institucijoms derinti. Patikslintas po pastabų, jis artimiausiu metu bus teikiamas Vyriausybei svarstyti, vėliau jam pritarti turės Seimas.

Pasak Lietuvos Vyskupų Konferencijos (LVK) nario arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus, toks siūlymas jiems nepriimtinas, kadangi Bažnyčia į šeimą žiūri kaip ne tik jai, bet ir valstybei svarbią instituciją.

„Kuo stipresnė šeima, tuo, manome, stipresnė ir valstybė. Skyrybų nuleidimas į notarų lygmenį prie šeimos stiprinimo neprisidėtų, kadangi notariai, nors ir solidi valstybės institucija, bet atlieka ir daug privačių sutarčių. Manau, kad žmonių sąmonėje šeimos institucija būtų truputį nuleista žemiau ir tai tikrai nepasitarnautų šeimos gėriui”, - po susitikimo su teisingumo ministru žurnalistams sakė arkivysk. S. Tamkevičius.

Arkivyskupo teigimu, rimčiau ir solidžiau yra skirtis teisme, esamos tvarkos nereikėtų keisti. Dvasininkas siūlo nepamiršti ir moralinės šio klausimo pusės.

„Yra skirtumas, ar teismas, ar notaras juos išskiria. Jeigu žmogui reikia kažkokios sutartėlės, jis eina pas notarą ir

LIETUVOJE – INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ CENTRAS

Vienas didžiausių Jungtinės Karalystės bankų “Barclays” steigs Lietuvoje informacinių technologijų (IT) centrą, aptarnausiantį “Barclays” banko mažmeninės ir verslo bankininkystės veiklą visoje Vakarų Europoje.

“Barclays” įsipareigoja per 5 metus į IT centrą investuoti ne mažiau kaip 20 mln. litų bei iki 2011 m. pabaigos sukurti ne mažiau kaip 250 darbo vietų. Rugsėjo 16 d., posėdžiavusi Vyriausybė pritarė investicijų sutarčiai su “Barclays” ir įgaliojo ūkio ministrą Dainių Kreivį ją pasirašyti.

Sutartimi Vyriausybė įsipareigoja suteikti dotaciją “Barclays” kaip kompensaciją už išlaidas, susijusias su IT centro kūrimu ir veikla. Ketinimų protokolą dėl informacinių technologijų centro steigimo Lietuvoje Ūkio ministerija ir “Barclays” pasirašė šių metų birželį.

29 pasaulio šalyse veikian-tis “Barclays” bankas turi daugiau kaip 49 milijonus privačių ir verslo klientų. “Barclays” atstovų teigimu, Vilnius yra patraukli vieta tokiam centrui, nes čia didelė aukštos kvalifikacijos technologijų specialistų koncentracija, taip pat dėl pasaulinio lygio infrastruktūros.

LGĖTIC

tas notaras yra maždaug mano lygmens. O kai kokį nors klausimą nutaria per teismus svarstyti, iš tikrųjų jau žmogaus sąmonė truputį kitokia. Tai turbūt kiekvieną žmogų vers truputį dar kartą pasverti ir tik tada eiti. (...) Mūsų, Bažnyčios, nuomone, geriausia, kad liktų dabartinė padėtis, kadangi beveik visose Europos valstybėse skyrybos paliktos teismams”, - aiškino LVK narys.

Arkivyskupas išsakė viltį, kad Teisingumo ministerija toliau atidžiai svarstys šį klausimą, atsižvelgs į visuomenės bei Bažnyčios nuomonę ir priims sprendimus, užtikrinančius šeimos autoritetą valstybėje.

Teisingumo ministro Remigijaus Šimašiaus teigimu, normalu, kad LVK yra suinteresuota santuokos instituto išlaikymu ir stiprinimu.

„Problema yra ta, kad šian-dien santuokos instituto reglamentavimas nėra tobulas ir bent jau darbo grupės, kurios ministerijoje parengė projektus, yra įsitikinusios, kad teismo funkcijų, kai nėra nei esamo, nei potencialaus ginčo, šioje vietoje nedaug. Jeigu norime išlaikyti santuokas, kurios dar gali potencialiai išlikti, reikia kalbėti apie santuokų nutraukimo procedūras,

Prisimename „Dirvos” bendradarbę, rašytoją a.a. AURELIJĄ BALAŠAITIENĘ mirusią 2008 m. rugsėjo 3 d.

Myliata Nasvytienė

TARIU TAU ŽODĮ PASKUTINĮ, SESE

Tariu Tau žodį paskutinį, sese,
Dar vakar buvome drauge.
Kokia trapi ši žemiška kelionė,
Kokia trapi gyvenimo gija.

Pynei poezijos ir prozos juostą
Tu ištisus gyvenimo metus.
Pasibaigė ši žemiška kelionė.
Girdžiu Tau fleita groja,
Ir puotą ruošia Tau dangus.

Visa žmogaus butis – Dievo rankoj,
Siela daug liūdesio turi patirti.
Reikia gyvent, mylėt, kentėt!
Reikia ir mirti.

Dangaus angelai – nevystančius žiedus Tau barsto,
Sesuo, sūnus, dukros, anūkai ir draugai
suklups prie Tavo karsto!
Nuleidusi gyvenimo bures –
Tu įplaukei į Amžinybės uostą
Prie Dievo sosto!

galbūt apie privalomą laiką, kiek reikia duoti besiskirian-tiems, neišskirti galbūt iš karto impulsyviai, apie privalomąjį taikinimą galvoti, bet ne apie institucijas”, - kalbėjo minis-tras.

Kita vertus, jis pabrėžė, kad iš dalies galima sutikti su Bažnyčios atstovų iškeltu psi-chologiniu aspektu, jog teismą žmonės priima rimčiau negu notarą. Pasak R. Šimašiaus, notaras taip pat yra aukštus valstybės įgaliojimus turintis pareigūnas. Skyrybų procesas pas notarą, ministro teigimu, pranašesnis tuo, kad palen-gvins teismų darbą, padės atsi-sakyti nereikalingų biurokrati-nių procedūrų bei leis sparčiau organizuoti skyrybų procesą. Ministerija Vyriausybei siūlys variantą leisti santuokas nu-traukti ir notarams.

Jei bus pritarta šiai tvarkai, notaras, gavęs sutuoktinių pa-reiškimą skirtis, patikrins, ar jie neturi nepilnamečių vaikų ir kreditorių, o pastaruosius informuos apie sutuoktinių ke-tinimą nutraukti santuoką bei sutartą turto padalijimo būdą. Jei per dešimt dienų dėl to nebus pareikšta pretenzijų, no-taras sutuoktiniams pasirašius patvirtins sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių. Šiam

skyrybų fakto patvirtinimui apskūsti projekte numatytas mėnuo. Jei per jį sutartis dėl santuokos nutraukimo pase-kmių neapskundžiama, notaras apie ištuoką informuoja civili-nės metrikacijos įstaigą.

Pagal projektą, tokia tvar-ka negalės pasinaudoti tie sutuoktiniai, kurie kartu au-gina vaikus, turi kreditorių, nesutinkančių su sutuoktinių pasirinktu turto pasidalijimo būdu, ar nesutaria dėl skyrybų reikalingumo. Tokiais atvejais sprendimą dėl skyrybų turi priimti teismas.

DIRVAI AUKOJO

K.Navakauskas,Coventry, RI.123
Anonimas, Rocky River, OH...50
V.Janukaitis, Detroit, MI.....50
G.Breichmanas, Hamilton, Ont45
G.Indreika, Chicago, IL.....45
B.Taoras, Springfield, VA.....28
A.Baliūnas, Clev., OH20
S.Kalnins, Oakview, CA.....15
V.Leger, N. Olmsted, OH15
N.Raskienė, Tarrytown, NY15
M.Gruzdis, Bay Village, OH.....5
R.Aidis, Bethesda, MD.....3

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

LIVE IN CAREGIVER

Live in woman caregiver for woman with Alzheimer's. Euclid Area, room and board.

Six days a week required.
Salary 100.00 dol. per day.

Call 216-692-1199

SPORTAS

LIETUVOS RINKTINEI AUGA PAMAINA AMERIKOJE?

„Lituanicos“ krepšininkai su treneriu Stepu Žiliu.

Šis Europos krepšinio čempionatas Lietuvos rinktinei buvo nesėkmingas, - pesimistiškai nusiteikę vyrai grįžo namo. O už Atlanto, Čikagoje, krepšinių žaidžiantys klubo „Lituanica“ vaikai optimistiškai tikisi, kad ateityje jie galės prisidėti prie Lietuvos pergalių įvairiuose čempionatuose. Kol kas jie garsina Lietuvos vardą Amerikoje.

Šiomet vaikų ir jaunimo krepšinio klubas „Lituanica“ su viena perspektyviausių šešiolikamečių grupė pirmą kartą dalyvavo „National“ turnyre. Debiutas pranoko visus lūkesčius. Pirminis tikslas buvo iškovoti teisę važiuoti į šias rungtynes, tačiau „Lituanica“ ne tik pateko tarp geriausių Ilinojaus valstijos klubų, bet ir „National“ lygoje užėmė 27 vietą iš 150 dalyvavusių.

„Tai buvo didelis pasiekimas“, - kukliai besišypsodamas prisipažįsta „Lituanicos“ treneris Stepas Žilys ir priduria, kad jie - vieninteliai, susikūrę tautiniu pagrindu bei yra didžiausia krepšinio organizacija JAV, kurioje žaidžia vienos šalies atstovai - lietuviukai.

Norint patekti į „National“ lygą, reikėjo prisijungti prie pačios stipriausios Amerikoje vaikų sporto organizacijos „Athletic Amateur Union“ (AAU), rengiančios įvairių sporto šakų turnyrus visoje

Amerikoje. Šiuose turnyruose iš kiekvienos valstijos yra renkama po keletą stipriausių komandų, kurioms suteikiama teisė atstovauti valstijai „National“ varžybose. **Lietuviai iš 24-ių Ilinojaus valstijos vaikų krepšinio klubų pateko į geriausiųjų ketvertuką.**

„National“ lygoje dalyvauti yra ne tik prestižas komandai, bet ir galimybė jos žaidėjams būti pastebėtiems Amerikos universitetų atstovų. Tai šansas pakliūti į universitetą, žaisti jo komandoje ir studijuoti nemokamai“, - teigė S. Žilys.

Krepšinio klubas „Lituanica“ buvo įkurtas senosios emigrantų kartos, kuri Amerikoje norėjo kartu leisti laisvalaikį su tautiečiais ir tuo pačiu žaisti krepšinį. „Vienas iš „Lituanicos“ krepšinio klubo pradininkų ir įkūrėjų buvo prezidentas V. Adamkus“, - didžiuodamasis pabrėžia dabartinis vyriausiasis klubo treneris. Iš pradžių šis klubas buvo mėgėjiškas ir jame žaidė tik suaugę Lietuvos amerikiečiai.

Vaikai į klubo veiklą įsijungė tik prieš gerą dešimtmetį, kuomet **gydytojas Donatas Siliūnas** su kitais bendraminčiais tėvais norėjo, kad ir jų vaikai mokytųsi žaisti krepšinį ir kartu tarp savęs bendrautų lietuviškai. Šiuo metu klubas turi 120 auklėtinių.

Tačiau S. Žilys sako, kad prieš kelis metus egzistavusi taisyklė jog „Lituanicos“ klubas gali treniruotis tik tie, kurie turi lietuviško kraujo - nyksta. „Klube daugėja žaidžiančių amerikiečių, kurie į klubą ateina tiesiog išmokti gerai žaisti krepšinį. Tai natūralu - mes einame į aukštesnį lygį ir vien lietuvių jėgom sunku dalyvauti geriausiose lygose, todėl pasikviečiam perspektyvesnius amerikiečius“, - argumentavo S. Žilys.

Visgi klubas stengiasi neprarasti lietuviškumo ir kas du metus vykdo krepšinio turus bei stovyklas Lietuvoje kartu su Š. Marčiulionio mokyklos auklėtiniais. S. Žilys atskleidžia, kad yra nemažai Amerikos lietuvių, kurie ir nebūtų aplankę Lietuvos jei ne „Lituanicos“ kelionės.

Rimgailė Masiulytė

PREMJERAS RAGINA KREPŠININKUS NENUSIMINTI IR NENULEISTI RANKŲ

Vilnius, rugsėjo 17 d. (LRV). Ministras Pirmininkas Andrius Kubilius Lietuvos vyrų krepšinio rinktinės nariams, baigusiems kovas šių metų Europos čempionate, linki nenusiminti ir nenuleisti rankų.

„Vyrai, gaila, kad šįsyk Fortūna nebuvo mūsų pusėje. Tačiau kartais pralaimėji-

mus, kad ir kokie skaudūs jie bebūtų, reikia vertinti labiau negu pergalės, nes iš jų galime daug ko išmokti. Neabejoju, kad 2011 m. Lietuvoje vyksiantis Europos krepšinio čempionatas bus puiki proga vėl visai Europai įrodyti Jūsų stiprybę“, - rašoma premjero palinkėjime krepšininkams.

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą, prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.
Linas Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir batzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą rūdėsio vaiandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon. - Fri.: 8 am to 6 pm
866 E. 200th St.
Sat.: 8 am to 4 pm
Cleveland, OH 44119